

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nevelés sora 10 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1904.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Szerda, február 17.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezéreltek: Országos érdekek.**
- Kereskedők nagygyűlése Aradon.**
- A magyar delegációból.**
- A póttartalékosok sora.**
- Szücsend a háborúban.**
- Az Andrányi-alapítvány.**
- Karnevál búcsúja.**
- A váltóhamisító aradi vasutas.**
- Szemle egy paripa körül.**
- Bál a tébolydában.**
- Tárcsa: A vén bitang. Irta: Forgács. — A régi és a modern Japán. Irta: Nevelczky János.**
- Regény-Csarnok: Az Antikrisztus csodái. Irta: Lagerlöf Zsófia.**

Országos érdekek.

Arad, február 16.

Aradvármegye törvényhatósága mult évi novemberi közgyűléséből feliratot intézett a képviselőházhoz, melyben nyomós érvekkel kérte a közegészségügy államosítását. Ezt a feliratot ugyszólván keresztelte az új belügyminiszter közegészségügyi programja, mely javarészt azokat a reformokat helyezte kilátásba, melyek az államosítást mintegy bevezetik, előkészítik.

Az imént bocsájtottak ki egy nagyszabású rendeletet az alföldi lakosság egyik veszedelmes rémének, az egyptomi szembetegségnek megakadályozása céljából. Sajnos, ez a betegség még mindig igen sűrűn fordul elő és egész családokat tesz tönkre, foszt meg a kenyérkeresőjüktől. Ezen betegség elterjedését részben a magyar falusi lakosság némely okatlan szokása, de főként az alacsony és kevés-

bé észszerűtlen életmódja mozditja elő. A magyar parasztot még mindig igen nehéz arra szoktatni, hogy lakását, ruházatát tisztán tartsa, mikor még arcának tisztasága iránt is igen keveset érdeklődik. Nem lehet csudálni aztán, ha a ragadós nyavalyáknak valóságos fészke lesz a magyar földműves háza, tanyája.

Habár az utóbbi években haladás mutatkozik ezen a téren is, de ez még mind igen kevés, hogy rendezett állapotokhoz jussunk. Az iskolákban már tisztálkodáshoz és egy kis ruházatbeli rendhez szoktatják a falusi gyermekeket. Legtöbbit lendít azonban a falusi köztisztaság előmozdítása körül a *katonászkodás*. A kiszolgált katona már egészen kiválik életmódja és ruházata nézve a nem katonavisselők emberek közül.

Látják tehát, hogy miként minden jóra, úgy az egészséges életmód feltételeire is rá lehet szoktatni a magyar falusi pórnépet. Éppen ezért ajánljuk, hogy az iskolában vasszigorral vigyék keresztül az utasításokat, melyek a tisztaságra, a gyermekek egészségére vonatkoznak. A hanyag szülőket intés, dorgálás és büntetés útján kell kötelességeikre szorítani gyermekeik egészségével szemben.

Az állami gyermekmenhelyekről szóló törvényt, mely már életbe van léptetve, első sorban közegészségügyi célból hozták. Mert azt tapasztalták, hogy a gyermekek között fellépő ragályos betegségek terjesztői éppen az elhagyott, gondozás nélkül álló gyermekek. Ha tehát ezen, valóban siralmas gyermekhalandóságot csökkenteni akarjuk, szüntessük meg min-

denekelőtt a ragályos betegségek tényleges okait. Az állam vegye gondjaiba azt a szegény gyermeket, kit szülői gyámoltalansága, földhöz tapadt szegénysége vagy erkölcsi fogyatkozásai folytán minden veszedelemnek, minden betegségnek martalékul odadobtak. Erre valók az egymásután szaporodó állami gyermekmenhelyek.

Ez a törvény módot nyújt arra, hogy a szülőkkel szemben erélyesebben lépjenek fel a hatóságok. Az olyan anyától, ki gyermekének még az egészségét is elhanyagolja, kérelhetlenül el kell venni a gyermekét és meg kell menteni azt önmagáért, valamint a tisztességes társadalomért, melynek életfeltétele, hogy testben, lélekben erős nemzedék következzen egymás után.

Körülbelül 30 évvel ezelőtt hozták meg a magyar közegészségügyi törvényt. Ez legsikerültebb törvényalkotásaink egyike. Nos hát itt van egy jó törvény, mert különben mindig a törvényt okozzák, hogy az rossz. Innét van a hiba. A mi közegészségügyi törvényünk célszerűsége, tiszta, világos, érthető rendelkezései ellen senkinek sem lehet kifogása. És ime, mi lett mégis ezen jó törvényből a gyakorlatban? Nincs ennek a törvénynek egyetlen parancsa, a melyet önként teljesítenek és nincs oly tilalma, a melyet naponta meg nem szegnének sűrűn, bántatlanul. E tekintetben tehát a *vármegyékre, városokra, községekre* igen nagy felelősség hárul és lassanként megtanulják a hatóságok, hogy a belügyi kormány mily nagy súlyt helyez a közegészségügyre, a me-

A vén bitang.

Egy parkban, melynek rossz híréről
Sok pletykát suttog a platan,
Egy fehérhaju gavalőr ül
Majd minden áldott délután.
Ott ül tavasszal és a nyáron,
Mig este kondul a harang,
Es mindig van, hogy kire várjon
A vén bitang.

Sűrűn pirongatta, ha látta,
Sok ismerőse, untalan:
„Kinek neje van, meg családja,
Annak ilyesmi tiltva van.
Három fia, anyányi lánya”
S nem hassnál a baráti hang,
Azt gondolja: „A fene bánja!” —
A vén bitang.

Pedig azért nem volt se férjnek,
Se családapának gonosz;
Asszony, gyerek, a mit csak kérnek,
A csillagról a földre hoz.
Csupán, — a hiába, ez a veszte, —

A szenvedélye: a kaland,
A világ így azért nevezte:
A vén bitang.

S e nyavalya nem hagyta nyugton,
Szívén ez vert nyitott sebet;
Csak nő legyen, s csókolni tudjon,
Az öreg úr ezért epedt.
S a csókkal ne tudjon betelni, —
S nem nézte, hogy mi faj, mi rang,
Aszonták: „Ej, de tudsz ölelni,
Te vén bitang!”

Mert mindhiába: elvitatni
Kaján irigység bűne vón:
Tudott a női szivre hatni
Hol kérón, hol parancsolón.
Sok lány, asszony tagadta százszor
A példasót, az ósdi tant:
Külömb volt, mint sok ifju pásztor,
A vén bitang.

Es kergeti az év az évet,
Megy, visszahozhatatlanul,
S a kikapós, rossz utra tévedt
Öreg bolond meg nem javul.

A parkban tovább is csatangolt,
Ha csalta női szó nesze,
Mig elérte a vén bitangot
A sors keze.

Valakit várt . . . Jön, az izente, —
S az édest mással lepte meg;
A karján egy ifju levente,
Kivel diskkrétül ellebeg.
Diadal ül a vetélytársan,
Mig így suttog a női hang:
„Menjünk edes, nehogy meglássan
A vén bitang!”

Ez lángról a szégyen tüzétől,
Hanem nem hagyja annyiba’;
A másikat megnézi . . . Szédül,
S fölliameri . . . Az ő fia!
Alig eszmél, — mint aki hegyre
Jutott föl, aztán lezuhant,
S az szól: „Miért is üldöz egyre
A vén bitang?” . . .

Nem megy, — szégyen viszi félre,
Alig tud gondolkodni rajt.
Csak annyit mond: „Az apja vére . . .”

lyet a legfontosabb állami érdekek tekintenek.

A vármegyékben a közegészségügy álamosításától várják az általános javulást. Ez csakugyan nem is késhet soká. A belügyminiszteriumban már rég kidolgozva hevernek a javaslatok. Nem is itt kell a késlekedés okát keresni, hanem a parlament egyéves dologtalanságában, mely miatt a legfontosabb törvényhozási ügyek egymásra torlódtak.

A külső közigazgatási hatóságok éppen a közegészségügyre vonatkozó belügyminiszteri intézkedésekből tudják, hogy csupán az adminisztráció útján mily nagyszerű eredményeket lehet elérni. Szükséges természetesen, hogy a legjobb akarrattal, legjobb tudás szerint, főként a legnagyobb lelkiismeretességgel hajtsák végre a belügyminiszter rendeleteit, a mint-hogy erre nézve — és ezt örömmel konstatáljuk — Arad megye mintaképül szolgálhat. (—)

Kereskedők nagygyűlése Aradon.

(A jövő vasárnapi értekezlet.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 16.

Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés aradi gócpontjának szervező bizottsága ma délután, *Tedeschi* Viktor elnöklésével ülést tartott, a melyen a gócpontnak vasárnap tartandó alakuló gyűlésével foglalkoztak.

A központi előkészítő bizottság kívánatára elhatározták, hogy minden ünneplést mellőzzenek, s a gyűlést délután két órakor kezdik meg s az előreláthatóan négy órakor fog véget érni. A gyűlést, nem mint eleinte tervezték, a kereskedelmi akadémiában, hanem a városháza dísztermében tartják meg. Az O. M. K. E. központi bizottságának vezetői, *Sándor* Pál ország. képviselő úrral élükön, délelőtt érkeznek meg, őket *Tedeschi* Viktor vezetésével az aradi szervező bizottság tagjai fogadják.

A vidéki kereskedők nagy számmal jelennek be a gyűlésen való részvételüket és többben az O. M. K. E. tagjai közé való belépésüket. A vidéki kereskedők délelőtt tizenegy órakor az *Aradi Kereskedők Körében* előértekezletet

tartanak, a melyen *Weiss* Sándor fog elnökölni. Az aradi kereskedőkhöz holnap küldik szét a meghívókat, de azon, természetesen a nélkül is bármely aradi kereskedő megjelenhet.

Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés vasárnap Győrött tartott szervező gyűlést. Az alakuló közgyűlést Győr városházának közgyűlési termében tartották meg, a mely erre az alkalomra zsufoltságig megtelt a helyi és vidéki kereskedőkből és egyéb társadalmi osztályokból egybegyűlt közönséggel. Képviseltette magát a gyűlésen Győr szabad királyi város hatósága is, *Lásberg* Rezső gróf főispánnal és *Wenness* Jenő dr. helyettes polgármesterrel. Ott voltak továbbá a kereskedelmi és iparkamara képviselőiben *Weidmann* Adolf kir. tanácsos és *Schlichter* Lajos alelnökök, *Szendri* Mór titkár, valamint a kamara számos bel- és kültagja. Testületileg jelentek meg a kereskedelmi egyesületek helyből és a vidékről, Veszprémből, Komáromból, Tatabányáról, Esztergomból, Pápáról, Dávecserből, Mosonból stb., mintegy négyszáz taggal. Az O. M. K. E. budapesti központjának képviselőiben *Sándor* Pál országgyűlési képviselő, az előkészítő bizottság elnöke utazott le, akinek kíséretében voltak *Frey* Ferenc és *Molnár* Ákos országgyűlési képviselők, továbbá a főváros kereskedő-világának több vezető, 1-kes tagja. A gyűlés kiemelkedő része volt *Sándor* Pál beszéde.

— Társadalmi elmaradottságunknak — ugymond — szomorú fokmérője és gazdasági gyöngeségünknek egyik eredendő oka, hogy nálunk különbséget tesznek uri és nem uri foglalkozások között, s csak a földmivelést tartják uri foglalkozásnak, a kereskedelmet pedig lenézik és lépten-nyomon meggyanustják. Rámutat a társadalmi fölfogásoknak arra az igazságtalanságára, hogy egyesek büneiért az egész tisztességes kereskedő osztályt itélik meg. Ezzel az igazságtalansággal, a kereskedelem érdekében és becsületének lépten-nyomon való csorbításával szemben van szükség a tömörülésre. Hiányzott mindmáig a kereskedőknek az a szabad egyesülése, mely cselekvésében korlátok közé nem szorítva, cselekvő szabadságát az érdekek, célok lankadatlan ismétlésére, a megokolatlan támadások visszaverésére, a fatyuhajtások gondos nyirbálására használná ki. Az O. M. K. E., melynek immár biztosítva van

a megalakulása, teljes erővel fogja ezt a hiányt pótolni és a magasabb közérdek javára olyan irányban fog működni, mely a hazai közgazdaság minden tényezőjének javára válik.

Ezután a győri kereskedő-egyesületek vezetői szólaltak fel, lelkesen üdvözölve az országos érdekképviselőt eszméjét.

A magyar delegációból.

(A plenáris ülés folytatása.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, február 16.

A magyar delegáció hadügyi albizottsága — mint Bécsből táviratozzák — *Szapáry* Gyula gróf elnöklete alatt ma folytatta plenáris ülését.

Apponyi Albert gróf volt az első felszólaló. Egy interpelláció keretében előadta, hogy a belga kormány a tengeri jog szabályozása ügyében nyilatkozatra szólította fel az összes tengerparti államokat, megkérdezve tőlük, hajlandók-e a kérdés megbeszélésére egy nemzetközi értekezleten részt venni?

Ezt az interpellációt a külügyminisztérium még tavaly közölte a magyar kormánynyal, a mely — igen helyesen — kijelentette, hogy az értekezleten szívesen részt vesz, de csak az esetben, ha ott minden önálló állam fog szerepelni. Az összes államok válaszoltak már, csak még a mi külügyminisztériumunk nem. Kérde *Apponyi*, mi ennek az oka?

Müller külügyminiszteri osztályfőnök, majd *Tisza* István gróf miniszterelnök válaszukban kijelentik, hogy ezen ügyben bizonyos alaki kérdések tisztázása végett tárgyalások váltak szükségessé, a melyek rövid idő alatt bevégeződnek.

Müller osztályfőnök egyúttal a külügyminiszter nevében sorra megcáfolta *Rakovszkynak* tegnapi előadott, a monarchiánk és Olaszország közti elhidegülésre vonatkozó téves értesüléseit.

Hódossy Imre a külföldi követségeinknél látható jelvényeknek közjogi viszonyainknak megfelelő rendezését kívánja. Majd hosszabb beszédben azt bizonyítja,

S egy végtelen nagyot sohajt.

„Ne játsz tavaszt, hóval fedett tél,
Neked nincs több virág, kaland,
Eredj haza, — megöregedtél,
Te vén bitang!”

Forgács.

A régi és a modern Japán.

Irta: Nevezky János.

Méltán csodálkozhat a világ, hogy Japán, amelynek félszázad előtt még nagyon kevés fogalma volt a nyugati kultúráról, hogyan fejlődhetett így rövid idő alatt minden téren annyira, hogy im ma már fegyverrel kezében védelmezi érdekeit és követeli megillető jogait a világ leghatalmasabb katonai államával, Oroszországgal szemben. A népek történetében példátlanul az ez a fejlődés s azért nem lesz érdektelen egy futó pillantást vetni erre a csodás sebes-szerű kialakulásra, amely rövid pár évtized alatt az ázsiai feudális országból egy hatalmas és teljesen modern kulturállamot teremtett.

A múltban, amely múlt a XIX. század közepéig datálódik, Japán a szó szoros értelmében feudális állam volt. Egy csomó apró hercegségre volt felosztva, melyek mindegyikének élén egy herceg, a „daimio” állott. Minden ilyen daimionak meg volt a maga külön minisztere, hadserége, főképpen pedig a nem csekély külön jövedelme, amely a természetben beszüntelt adókból (főként rizsből) állott. A hadserég egy egészen külön kaszt volt, az u. n.

szamurák kasztja, amelyben apáról fiúra szállt a fegyver és ezzel együtt az illető hercegi ház iránti hagyományos hűség, valamint a hazaszeretet és a harci vitézség. Az a bizonyos fegyver pedig nem volt egyéb, mint az ősi lándzsa, nyíl, kard és hasonló mások. A puskapornak gyilkos ereje még teljesen ismeretlen volt akkor a fölkelő japán országában.

A daimiók népeikkel együtt a császárnak voltak alávetve, a „nap fiának”, miként ők nevezték. A császár, mint a napisten egyenes utóda, végtelen tiszteletben állott, elannyira, hogy olyan közönséges földi dolgot, mint a birodalom kormányozása, nem is tartották hozzá méltónak. Évszázadokon át a szent városban, Kiotóban élt a birodalom u. n. bölcsseitől körülvéve s a szent nyugalom ölében mit sem törődve akár a népével, akár a birodalmával. A születése napján, vagy nagy ünnepekkor átvette a hercegeknek trónja elé térdencsuszva hozott jó kívánatait s ajándékait, azután élt tovább a bölcsői közt nyugalomban és semmittevésben.

Maga az ország miben sem különbözött a többi elmaradott ázsiai államektól. A kormányzást tulajdonképpen vezető alkirályi méltóságot idővel egészen magához ragadta a Tokugavák családja, akik Jeddóban, a mai Tokióban, közönséges kányurak módjára zsarolták a hercegeket és a földnépét egyaránt. Közigazgatásnak, iparnak, kereskedelemnek, a kultúrának szóval nyoma sem volt. A birodalom egyetlen közlekedési útja Jeddó és Kiotó közt vezetett s így elképzelhető, hogy a forgalom a lehető legala-

csonyabb fokon állott. A kereskedést csak a család egy szelidebb nemének tekintették s egyébként megvetett foglalkozás volt az iparüzéssel együtt. Ha ezekhez már most hozzávesszük, hogy minden tudásnak s ismeretnek egyedüli forrása Kína volt, teljes fogalmat alkothattunk magunknak a régi Japánról.

Ilyen viszonyok között kopogtatott be a múlt század közepén Japánba az európai műveltség. Az első lépés 1854-ben történt, amikor Amerika óriási küzdelmek árán egy kereskedelmi szerződést csikart ki a japán kormánytól s egyben megindította a két ország között az első rendes kereskedelmi hajrátot.

Az évszázadok óta nyugodt létlenségbe sülyedt japánok ekkor látták meg először a modern idők nagyszerű vívmányait, ekkor ismerték meg az új idők fegyverét, ezt a roppant hatalmasságot. És azonnal ébredni kezdtek. Mert megjegyzendő, hogy minden elmaradottság mellett is nagyon erős lélek és még erősebb hazaszeretet lakott mindenkor a japánokban. Ez az élénk ész és izzó hazaszeretet pedig mindjárt megsgugta nekik, hogy hamis nyomon jártak, míg Kínát követték s nincs más választás, mint vagy befogadni az európai műveltséget, vagy elkészülni lenni ama fenyegető jövőre, hogy országuk előbb-utóbb valamelyik európai hatalmasság gyarmata lesz. És ők inkább az előbbi választották.

A jó példával maguk a hercegek jártak elől. Sokan közülük hosszú tanulmányutakat tettek, bejárták Amerikát és a Nyugat államait, mások, akik otthon maradtak, összefogva meg-

hogy a vétő-jog a magyar királyt épp úgy megilleti, mint az osztrák császárt.

Wlassics Gyula egy véleményen van Hódossyval s mindenben helyesli annak fejtegetéseit.

Erre a költségvetést általánosságban elfogadták.

A részletes vitában Ugron Gábor, Okolicsányi és Müller osztálytanácsos vettek részt, mire a költségvetést részleteiben is elfogadták.

Délután a hadügy albizottság ülésezett, melyen a jelentéseket hitelesítették.

A póttartalékosok sorsa.

(Megcáfolt hadügyminiszteri rendelet. — Mikor szabadulnak ki a póttartalékosok? — Obstrukció és sorozás. — Egy megoldási mód. — A harmadik évet szolgáló katonák.)

Arad, február 16.

Megirtuk, hogy a hadügyminiszternek legutóbbi rendelete értelmében a jelenleg tényleges szolgálatban álló póttartalékosokat minden körülmények között október elsejéig tartják szolgálatban; mivelhogy a múlt évre esedékes ujoncok, a szóban forgó rendelet értelmében, csak október elsején vonulnak be.

Ezt a hirt félhivatalosan megcáfolták azzal a kijelentéssel, hogy a hír „ebben a formában képtelenség”. Erre a képtelenségre vonatkozólag a „B. H.” katonai körökből a következő megjegyzéseket kapta:

Akár kiadta vagy kiadja a hadügyminiszter a szóban forgó rendeletet, akár nem, a póttartalékosok és most negyedévüket szolgáló katonák sorsán nem igen változtat, azok úgy sem fognak sokkal hamarabb hazakerülni október elsejénél. Illetékes tényezők annak idején kijelentették, hogy a póttartalékosokra, illetve a tartalékosokra tényleges szolgálatban visszatartott első évfolyamára addig lesz szükség, míg a múlt — 1903-ik — évi ujoncok a kiképzésen átesnek.

Ha tehát a képviselőház a delegáció ülésének befejezése után az ujoncjutalékot a lehető legrövidebb idő alatt megszavazza és a sorozást — a mi természetesen szintén időbe kerül — a legrövidebb idő alatt megtartják is; míg a besorozottak az elszámolás után csapatteste-

ikhez bevezényelhetők lesznek s oda csakugyan bevonulnak, körülbelül júniusban leszünk. A nyolcheti ujonckiképzés tehát július végén, vagy augusztus elején, a megszállt tartományokban, a hová az ujoncok jóval később érkeznek, még később ér véget. A póttartalékosok tehát még abban a kivételes esetben is, hogy ha az obstrukciók végre meggondolják a dolgot és észre térnének, csak augusztus elején az okkupált tartományokban szolgáló tartalékosok pedig még jóval később volnának hazabocsáthatók.

Aratás idején, tehát az idén 40—50 ezer emberrel több embert vonnának el a munkától, mint az előző években. Ez a körülmény sok ezer családot nyomorba döntene s az országnak mérhetetlen károkat okozna. Jó volna tehát erről még idejekorán gondolkodni. A megoldás csakis az lehet, hogy a hadügyminisztérium, jelenlegi szándékát megmászva, az ujoncok bevonulása után azonnal szabadságot adjon a póttartalékosoknak és a negyedévüket szolgáló (tartalékos) katonáknak, vagy pedig az ujoncok bevonulását egy későbbi terminusra teszi.

Az ujoncok bevonulásának későbbi időpontja csakis szeptember hónap második fele, vagy pedig október lehetne, mert augusztusban és szeptember elején, a nagy hadgyakorlatok ideje alatt az ujoncok kiképzése lehetetlen. Az 1904-ik évi ujoncok az utóbbi esetben később vonulnának be, minthogy két ujonc-évfolyamnak egyidőben való kiképzése, tekintettel a tisztek és az altisztek létszámára, alig volna lehetséges.

Minél később szavazzák meg az ujonctörvényt, annál inkább előtérbe lép még egy másik eshetőség is, a mely szintén sok ezer családot érdekel s a melynek a most harmadik évüket szolgáló, 1901-ben besorozott katonák adják meg az árát.

Ha ugyanis a parlament rövid idő múlva munkaképes lesz is s ha az 1903-ik évi ujoncok még október előtt kiképezhetők s a póttartalékosok s a negyedévüket szolgáló katonák hazabocsáthatók lesznek is, s ha az 1904-ik évi sorozási évfolyam ujoncait a rendes időben október elején — bevonulnak is, még mindig nagy, igen nagy kérdés, hogy az 1901-ben besorozott s most harmadévüket szolgáló katonákat a rendes időben hazabocsátják-e.

Október elején, rendes körülmények között,

törték a Tokuzava-család korlátlan hatalmát s magát az alkirályt is elűzve Jeddóból, azt a birodalom fővárosává tették, ahova nagy diadalmenettel kísérték a császárt, aki a birodalomnak egyedüli s igazi uralkodója lett. Ettől fogva nevezték Jeddót új néven Tokiónak.

A modern államok tanulmányozásáról vizsgatért főurak azután rábírták a császárt, hogy nyissa meg országát a nyugati műveltségnek. A zsemlált Itó herceg a birodalom első miniszterévé neveztetett egy év alatt megteremtették a parlamentárizmust, felállították a postát és behozták a vámrendszert. Az adót többé nem természetben, hanem pénzben szedték, amiből aztán lázas sietséggel szerelték fel a szárazföldi hadsereget s vásárolták egymásra Európában a modern követelményeknek megfelelő hadi és kereskedelmi hajókat. A hadsereg kiképzését európai, főleg németországi tisztek teljesítették s az anyag, amely kezükre bízott, rendkívül ügyesnek s fogékonynak bizonyult minden újítás iránt. Hogy mennyire, azt a most folyó háború fogja megmutatni.

Az első pénzügyi nehézségek leküzdése után hozzátogtak a belső berendezkedéshez. Iskolákat és egyetemeket állítottak, lázas sietséggel kiépítették a legszükségesebb vasúti vonalakat s főszűlet fektettek az ipar és kereskedelem felkarolására. Maguk a birodalmi hercegek állottak a hatalmas ipari és kereskedelmi vállalatok élére s ma már száz meg száz füstölő gyárkémény hirdeti a megtelepedett nyugati kultúrát.

Az állam tökéletesen európai mintára rendeztetett be. A császár most Mutsuhitó, aki családjában százbátvanhetedik a japán trónon, csak uralkodik, a kormányzást a miniszterek végzik. A törvényhozásnak két fóruma van: a a képviselőház és az urak háza, a felsőház. Közigazgatásilag kerületekre van osztva az ország, minden kerület élén egy főhivatalnokkal. Ugyanez a kerületi beosztás érvényesül az igazságszolgáltatásnál is. A kormánynak arra is gondja van, hogy egzségügyileg is kellő gondoskodásban részesüljön az ország lakossága. Kellő száma képzett orvos azonban még most sem áll a rendelkezésükre, azért az európai egyetemeken ma körülbelül száz japán orvosnövendék tanul államköltségen.

Csodálatos, hogy e mellett a bámulatos haladás mellett egyet még sem fogadott be Japán nyugatról és ez: az erkölcs. Mivel a régi vallás mellett megmaradtak, e tekintetben ma is annak a szabályai az irányadók. És így még ma is divik a úbbnejlőség, aminek természetes következménye, hogy a nő helyzete rendkívül alárendelt. S el lehet mondani, hogy e tekintetben ma sokkal rosszabbak a viszonyok, a mint régen.

Erre mondja egy híres német utazó Japánról írva, hogy mindez csak természetes, mert amikor bevitték a műveltség napját, a fénynyel együtt az árnyék is megérkezett. Lehet, hogy nem sokára delelőre kerül a nap, amikor megfogy és e enyész az árnyék.

tényleges szolgálatban állanak az 1902., 1903. és az 1904-ik évfolyam katonái. Ezek közül az 1904-ik évben besorozottak még egyáltalában nem részesültek kiképzésben, az 1903. évfolyambeliek pedig a nyolcheti kiképzésen túl még elig részesültek oktatásban, úgy, hogy csak az 1902-ik évfolyam legécsysége és altisztjei volnának az ujoncok kiképzésére és a több iskolázottságot és gyakorlatot igénylő katonai szolgálatra föltétlenül használhatók. A hadvezetőség gondolkodását ismerve, igen valószínűnek tartjuk, hogy a katonai szolgálatra való tekintetből és „a hadsereg harcképességének szempontjából” 1904-ik évben besorozott katonákat legalább is az ujonckiképzés idejére visszatartja.

Szélcsend a háborúban.

(Japán valamire készülődik.)

— Az Aradi Közlöny táviratai értesítése. —

Arad, február 16.

Hogy a keletázsiai harctéren az újabb hírek óta mi történt, arról ma semmi pozitív hír nem érkezett. Találgatások, kombinációk, nagy gondolkodást engedő és alaposan megkurtított táviratok jönnek csak át a szigorú cenzurán. Azt azonban több oldalról jelentik, hogy a japán hadsereg úgy a tengeren, mint a szárazföldön valami meglepetésszerű manőverre készül, mely esetleg az egész háború sorsára döntő erejű lesz.

Mai távirataink a következők:

Hírek a harctérről.

London, február 16. Ma délelőtt igen gyéren érkeztek táviratok az orosz-japán háborúról. Délelőtt 11 óráig csupán két újabb hír érkezett. Az egyik Tokióból jött, mely szerint az oroszok Fen-Huan-Cinnél 37000 főnyi csapatot vontak össze. A másik távirat Yokohamából van keltevezve, s azt adja hírül, hogy Yoko-Sokába két japán páncélos hajó érkezett.

Pétrovár, febr. 16. Az orosz hadvezetőség a főszűlet a mandzsuri vasútra fekteti. A kínai bandák s japán előőrsek mindenképen arra törekednek, hogy a vasutat megrongálják, a mi ha sikerülne, végzetes hatással lenne az oroszokra néve. Már ma is 30—40000 katona van ki-rendelve a vasút védelmére, de ez mind kevés, mert a vonalat 6000 kilométer hosszúságban kell megvédelmezni.

Berlin, febr. 16. A „Vossische Zeitung” jelenté, hogy a Kronstadtól elinduló orosz hajóraj csak hét nyolc hét múlva érkezik a keletázsiai vizekre. A flotában a „III. Sándor” nevű hajó mérkőzhetik a japán páncélosokkal. Európai Oroszországból négy hadosztályt küldenek a háborúba, melyeket az Ausztria-Magyarországgal határos kormányzóságokból válogatnak ki. A sziléziai vasútnak tudvalevően csak egy iránya van s a legjobb esetben is csak 110 nap múlva érkehetnek a hadosztályok a háború színhelyére. Ez május derekán lesz, tehát csak akkor kezdődik a nyári háború, ha ugyan addig a sokkal előnyösebb helyzetben levő japánok egészen tönkre nem teszik az oroszokat. A japánoknak Koréában — mint hivatalosan jelentik — huszezer emberük van.

London, február 16. Katonai szakkörökben arra magyarázzák azt a Port-Arthurból érkezett jelentést, hogy a japánok a mandzsuri vasút mentén mutatkoznak, hogy a japán seregeknek sikerült Mandzsuriába betörniük s az orosz haderő

képtelen volt a japánok partraszállását megakadályozni.

Ausztria-Magyarország szerepe.

Berlin, február 16. Szalonikiból táviratozzák a „Berliner Tageblatt“-nak, hogy Demerich orosz megbízott szerint nincs kizárva, hogy Bulgária vérszemet kap és háborus kalandokra vállalkozik, abban bizva, hogy Oroszország erejét leköti a keletázsiai bunyodalom. Oroszország azonban nyugodt, hogy Ausztria-Magyarország lojálisan át fogja venni Bulgáriában és Macedóniában az orosz birodalom szerepét.

Berlin, február 16. A Kina semlegeségének biztosítására irányuló tárgyalások kedvező fordulatot vettek. Oroszország elvben szintén hozzájárult az amerikai jegyzékhez, az angol kormány némi feltételekhez kötötte csatlakozását, de nem idegenkedik a tervtől. Az a jelentés, hogy Ausztria-Magyarország visszautasította a felszólítást, nem alapos; Ausztria-Magyarország csak afelől akar biztosítékot, hogy a jegyzék éle a hadviselő felek egyikéhez sem irányul, mivel azonban Keletáziában nincsenek külön érdekei, jó indulattal viseltetik az amerikai kezdeményezés iránt és szövetségeseivel egyértelműleg fog cselekedni.

Az államok magatartása.

London, február 16. A kínai követség titkára egy hírlaptudósító előtt akként nyilatkozott, hogy minden jel megerősíti azt a feltevést és reményt, hogy Kína és Japán között a jó viszony fennmarad. Eleinte alaposnak látszott az az aggodalom, hogy Oroszországnak sikerülni fog Kinát belevonnia a háboruba, de ez a törekvése meghiúsult. Ha Kína mégis belekeveredik a háboruba, ami éppenséggel nincs kizárva, akkor Japánhoz fog csatlakozni.

Berlin, február 16. Pétervárról táviratozzák a Berliner Tageblattnak, hogy Mihajlovics Miklós irodalomtörténetirő tegnapi t. metésén a nyílt sir körül a halotti bucsuztató beszédekben a szónokok mind a kormányt támadták, a mely az országot háboruba keverte és a lakosság a nyomoruságot hozott. A rendőrség nem akadályozhatta meg ezt, mert a gyászközönség szándékosan úgy körülállotta a sirt, hogy a rendőrök közel sem juthattak és semmit sem hallottak.

Berlin, február 16. Az amerikai német lapok — mint a Berliner Tageblattnak New-Yorkból táviratozzák — japánellenes hangok és azt hirdetik, hogy ha Japán győzne, az a sárga veszedelmét jelentené. A New-York Herald írja, hogy a 20. ik században csak három világhatalom uralkodhatik: az Egyesült-Államok, Oroszország és Németország, az újvilágrész az Egyesült-Államoké, Európának a német világhatalom az ura, Ázsia pedig az orosz birodalomé.

Szen-Pétervár, február 16. A harag Anglia ellen itt fokozódik. Anglia ugyanis mindent elkövet, hogy a hatalmak semlegességének örve alatt a Suez-csatornát elzárja az orosz hajók előtt, akiknek emiatt meg kell majd kerülniök Afrikát és Indiát. Ha Anglia tényleg elzárja az orosz hajók elől Suez, ezt Oroszország olybá fogja venni, mintha Anglia Japán javára a semlegességet megtörté volna. Azonban azt hiszik, hogy Anglia ilyesmire még sem fog részkedni.

Berlin, február 16. A német tengerészeti kormány gondosan figyeli a háboru tanulságait s méltatják Tirpitz államtitkár ama kezdeményezését, amelynek az volt az eredménye,

hogy Kielben az aknákkal való kísérletezésre külön osztály létesült.

Döntő ütközet előtt.

London, február 16. A harctérről hézagoss és megbízhatlan értesülések érkeznek. Alapos a gyanu, hogy Port-Arthurnál a táviró-vezetékek meg vannak rongálva.

London, febr. 16. A Daily Expressnek jelentik Tokióból, hogy Alexejev Port-Arthurban egészen el van zárva a külvilágtól s Vladivosztkkal semmi összeköttetése nincsen. A táviróvezeték s a vasut vonal Port-Arthur körül szerte van rombolva. Port-Arthur mellett 600 jónyi japán csapatnak sikerült partra szállania.

London, február 16. A Times nek jelentik Tokióból, hogy a japánok elfogtak egy német hajót, amely dinamitot szállított Port-Arthurba az oroszoknak. A hajó neve Emma. A japánok egy orosz gőzöst is elfogtak. A japánok bombázták Dalnyt.

London, február 16. A Times harctéri tudósítója Tokióból Londonba egy érthetetlen táviratot küldött, melynek szövege a következő:

Arra óhajtanám rábirni az angol kormányt hogy éljen a mostani rendkívüli alkalommal és tanulmányozza a rendkívül nagy katonai vállalkozást.

Ebből a táviratból azt hiszik, hogy a harctéren döntő ütközet készül, annál is inkább, mert a cenzura semmi határozott hirt nem bocsát keresztül.

Legújabb hírek.

Páris, február 16. A japán hajóhadnak a Jalu folyó torkolatánál való demonstrációját arra magyarázzák, hogy a japánok az oroszok figyelmét akarják valamiről, amit titokban terveznek, elterelni.

A liaotongi öbölben cirkáló hajók védelme alatt csapatszallító hajók mozognak. Az itt partra tett csapatoknak hihetőleg az a szándékuk, hogy a Port-Arthurba vivő vasutat szétrombolják s ezzel az oroszok csapatszallítását megnehezítsék.

SPORT.

— Maione vivóakadémiája. Maione Vince, a jeles aradi vivómester e szezonban is megtartja vivóakadémiáját, a melyet az előző évek sikerei tettek az aradi sportéletnek vezető, érdekes eseményévé. Az idei vivóakadémiát március 13 án vasárnap, a Központi Szálló nagytermében tartja meg, s azon öt vivómester vesz részt. Solimeno Ernesto római, Bartholi Giovanni kassai, Armentani szegedi és Maione Vincenzo aradi olasz vivómester, továbbá Dusbaba csabai vivótanár. Kivülök több aradi, szegedi és kassai ember vesz részt a vivóakadémián.

+ A magyar vivás ünnepe. A magyar vivómesterek egyesületének választmánya tárgyalta az Aradi Tornaegyesületnek a pünkösdi aradi országos tornaünnepélyre szóló meghívását, amely arra kéri az egyesületet, hogy foglalja le a program legszebb részét, a magyar vivás bemutatását s vegye kezébe az ünnepi magyar vivóakadémia rendezését. A választmány örömmel fogadta a meghívást, melegen üdvözli a vivás művészetének fejlesztését célzó aradi mozgalmat és elhatározta, hogy felhívást intéz a magyar vivó sport iránt érdeklődő közönséghez, hogy az ünnepélyen, ahol a magyar kardvivás legjobbjai mérkőznek, mentől nagyobb számban jelenjék meg. A budapesti magyar vivómesterek közül eddig Lovas Gyula, Halász Zsigmond és Víz Károly jelentették be, hogy Aradra jönnek. Tervbe van véve, hogy Lovas Gyula meg fog mérkőzni a jövővi aradi olasz vivómesterrel, Maione Vincével is.

Az Andrényi-alapítvány.

(Tízezer korona a megyei közkórháznak.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 16.

Aradvármegye alispánjához a napokban egy érdekes alapítólevél érkezett. Andrényi Károly vasnagykereskedő, városi törvényhatósági bizottsági tag küldötte meg az alapító levelet, mely a „gyoroki Andrényi Lajos közkórházi alapítvány“-ra vonatkozik.

Említtük már, hogy Andrényi Károly, aki a Nagyváradon nemrég elhunyt Andrényi Lajos általános örökösévé lett, az örökhatygo nemes intencióihoz képest több humánus végcél alapítványt tett. Ezek közül való az e tízezer koronás alapítvány is, melyet Andrényi Károly elhunyt nagybátyja emlékére az Aradmegyei közkórháznak deponált.

Érdekes ennek az alapítványnak a rendeltetése, mert eltérőleg a régebbi alapítványoktól, nagy szolgálatot fog tenni a közegészségügynek. Andrényi Károly ugyanis oly feltétellel adományozta ezt az összeget a kórháznak, hogy a kamatokból az orvosi tudomány modern eszközei, a legújabb gyógyításmódok eszközzésére szolgáló orvosi műszerek szereztessenek be az aradmegyei közkórház részére. Erre az alapítványra nagy szükség, mert az aradmegyei közkórház, mely pedig egyike a legnagyobb vidéki kórházaknak, sokszor, sajnos, nélkülözte a tudomány modern gyógyeszközeit.

Az alapító levél, mely vármegyei körökben nagy örömet keltett, szóról-szóra így hangzik:

Tekintetes alispán ur!

Istenben megboldogult nagybátyám, gyoroki Andrényi Lajos ur akként rendelkezett, hogy hátrahagyott vagyonából egy meghatározott összeget én mint végrendeleti örököse, közhasznú célokra adományozzák.

Az embertársainkon való segítés mindenkinek kötelessége lévén, miután közvetlen tudomásom szerint nagybátyám a jótékony intézményeket életében is mindig segítette, az ő szellemében kívánok eljárni akkor, amidőn az Aradmegyei közkórház javára 10.000, azaz tízezer koronát adomány gyanánt ezennel befizetek, oly meghatározással, hogy fenti összegből:

1. 2000, azaz kétezer korona erejéig egy Röntgen-készülék szereztessék be.

2. 8000, azaz nyolcezer korona pedig, mint „gyoroki Andrényi Lajos alapítványa“ kezeltessek olyformán, hogy annak kamataiból ugyancsak az aradmegyei közkórház részére a tudomány haladásával szükségessé vált eszközök és felszerelések szereztessenek be, még pedig a kórházigazgatóság megállapítása szerint. E végből minden naptári év végével a felszaporodott kamatok a kórházigazgatóságnak elszámolás kötelezettségével való felhasználásra adassanak ki.

3. A 8000 korona alapítvány tőke megcsontítás nélkül a tekintetes vármegye egyéb vagyonától elkülönítve kezeltessek.

Kérem tekintetes alispán urat, miszerint az adományt elfogadni és ezen alapító levelet a levéltárban elhelyezni méltóztatassék.

Teljes tisztelettel vagyok tekintetes alispán urnak

készséges szolgája

Andrényi Károly.

Arad, 1904. február 10.

Aradvármegye kórházi bizottsága, mely az aradmegyei kórház fölött a felügyeleti jogot gyakorolja, mai ülésén foglalkozott az alapítványról. A kórházi bizottság minden egyes tagja örömeinek adott kifejezést a kórházat ért

eme alapítvány fölött s a bizottság azt az egyrangú határozatot hozta, Andrányi Károlynak a nagylelkű adományért *jegyzőkönyvi köszönetet szavaz* s saját kebeléből egy *küldöttséget* meneszt a jótékony adományozóhoz, mely küldöttség a kórházi bizottság köszönetét tolmácsolja.

A küldöttség tagjai voltak Dálnoki Nagy Lajos dr. alispán vezetése alatt *Nachtnébel* Odön ügyvéd, *Keresztes* Gyula dr. vármegyei tiszti főgyógyász, *Baross* Ferenc dr. központi főszolgabíró, *Parecz* Gyula dr. kórházi igazgató-főorvos, *Instilóris* István dr. megyei tiszti főorvos és *Faragó* István megyei aljegyző.

A küldöttség nyomban felkereste gyoroki Andrányi Károlyt, a kinek a bizottság nevében Dálnoki Nagy Lajos alispán szép szavakkal mondott köszönetet a nemeslelkű adományért.

Andrányi Károly az alispán szavaira válaszolva megemlítette, hogy ő csak Andrányi Lajos intencióinak vélt eleget tenni akkor, a midőn ezen adományt Arad város és Aradvármegye közegészségügye szolgálatában álló arad-megyei köz-kórháznak juttatta.

TANÜGY.

(—) A román papnevelő új tanára. Az elhunyt *Petrán* János helyére az aradi román papnevelő intézet román nyelvű tanszékére *Papp* I. János püspök *Secula* Szever szentszéki előadót nevezte ki, a kinek neve irodalmi munkásságáról is ismeretes a román körökben.

Karnevál búcsúja.

(Az utolsó farsangi éj.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 16.

Ma este vig kedélyű társaságok rajzottak végig az utcákon. Ma bucsuzott el tőlünk Karnevál herceg, a jókedvű fickó. Holnap reggel már hamvazkodunk, de ma még kitombolta magát a jókedv, a vigság.

Nemcsak az utcákon, de a báli termekben is vig volt az élet. Különösen mozgalmas, tarka képet mutatott az aradi-vár tisztikaszinója, ahol Grinzinger-estély keretében bucsuztatták el Karnevál herceget.

(Grinzinger-estély a várban.)

A várbeli tiszti kaszinó négy termes szobáját ma este valóságos tündérkertté varázsolta át a rendezői élelmesség. Hasonlatosan az Országos Vásárhoz, itt is mindenféle jóképű, excentrikus alakok jártak-keltek, csárdákban, kávéházban, vendéglőben ittak-ettek, népzene-szek, Schrammelek, Grinzinger zenészek összevissza muzsikáltak. Civilruhába öltözött katonatisztek udvaroltak női ruhába öltözött katonatiszteknek, szóval vig, ötletes és egy cseppet sem sablonos volt a mulatság, mely ma este hangossá tette a várbeli kaszinót. Ennek az estélynek a szálait *Hilmár* Rezső főhadnagy, az ötletességéről ismert mulatságrendező tartotta a kezében. Kifogyhatatlan volt a meglepetésekben, s mindazok, akik ma este a várbeli Grinzinger-estélyen részt vettek, egy kedves éj kellemes emlékeivel zárták le a farsangot.

Különösen feltűnt a termék diszitése. A szecessziót a hadsereg ma szolgálatába fogadta s *Weingärtner* Ede, továbbá *Händl* Alajos századosok ügyes kezeiben valóságos orgiákat ült a szecesszió stílusa. Meglepően rendezték be a téli kertet is, mely rendkívül kedves, vendégmarasztaló benyomást tett. Ugyesen maszkírozott népies alakok csavarogták be a termeket. *Wilk* hadnagy mint dada valóságos lázba ejtette a fiatalembereket, azonban *Diabal* hadnagy, aki közhuszári uniformisban udvarolt a dadának, vigyázott reá. *Perissich* tiszthelyettes frissen sült gesztenyéket, *Steffits*

hadnagy pedig sajtot és déli gyümölcsöt árult nagy füles kosárban.

A téli kertben szalonzene mellett vigadott a jókedvű vendégsereg, míg a török kávéházban a népszerű Schrammel-banda muzsikált. *Hoszpodar* főhadnagy borozójában és a *Winkler* kapitány és *Brüll* hadnagy a „Grinzinger-estély” címűt venedéglőjében pedig a *Hilmár* főhadnagy igazgatása alatt álló Grinzinger-társulat zenélt. Ennek a társulatnak az igazgatóján kívül *Richler*, *Zitta* és *Emels* hadnagyok voltak még a tagjai. A kávéházban volt látható *Vorbuchner* hadnagy és *Auer* tiszthelyettes, akit mint sikkes sanzonettek udvaroltattak maguknak. *Togugnác* tiszthelyettes pedig a kucséberség terén ért el meg nem vetendő eredményeket.

Az ügyesen rendezett mulatságon és az ezt követő táncban részt vettek a következő hölgyek:

Asszonyok: Buchmann kapitányné, Breuer kapitányné, Burdeané (Karánsebes), Draser kapitányné, Garzarolli kapitányné, Herczig kapitányné, Hirschmann kapitányné, John alezredesné, Kovács Jakabné, Korner századosné, Klempa kapitányné, van der Lühe kapitányné, Müller főhadnagy, Persa Péterné, Redl kapitányné, Stelczel főhadnagy, Teimer főhadnagy, Wachsmann ezredesné, Winkler kapitányné.

Leányok: Burdea Helén (Karánsebes), John Elza, Kovács nőv., Mahler Lenke, Wachsmann Hilda.

(A műkedvelők táncestélye.)

Az aradi polgári jótékony nőegyesület előadásainak műkedvelői és a virágtablók szereplői ma a színházi előadás után táncba fogtak a Fehér Kereszt nagytermében. Hevenyészett, tehát jól sikerült mulatság volt, melyben a szereplők a színpadi kosztümökben járták hol a csárdást, hol a bosztont. A mulatságot nem is rendezte senki, magától rendeződött. Egy gárda táncolni vágyó fiatal leány s ugyanannyi táncos, kelle-e ennél több apropó? Hogy kik gardírozták ezt a szép leánysereget, azt a mulatság hevenyészett volta miatt nem tudta a különben ezerszemű báli tudósító megállapítani; de a táncban résztvett *leányok* névsorát igen. Ez itt következik:

Bárá Bedeus Bella, Böhm Mariska, Braun Irénke, Buday Rózi, Csatlós Ilonka és Erzsike, Csernovics Olga és Juli ka, Gaál Irén, Graur Erzsike, Horváth Gizli, Haller Ilonka, Koncz Margit, Köpf Margit, Kis Margit, Lázár Margit, Lázár Irén, Montag Erzsike, Nachtnébel Erzsike, Nikoltis Ilonka, Péntes Szeréna, Priegl Margit és Erzsike Réthfalvy Eteika, Riemer Sarolta és Aranka, Széberényi Szeifried Aranka, Soket Mariska, Steinitzer Margit, Török Vilma, Török Aranka, Verzár Margit, Vajda Olga, stb.

(Az Asztalos-társaság estélye.)

Az *Asztalos Sándor-társaság* ma este hangversenyyel egybekötött táncvigalommal vett búcsút a farsangtól. A pompás sikerű estély műsora a következő volt: 1. Nyitány. Műkedvelők zenekara. 2. „Az aszfaltbetyár”, monológ, előadta *Kovács* Géza. 3. Magyar dalok, énekszám; *H. Fekete* Aranka, az aradi nemzeti színház művésznője és *Orbán* Árpád, a nemzeti színház karmesterének zongora kíséretével. 4. Cimbalom-szólo, előadta *Kintzler* Zoltán. 5. Kuplák a „Napfogyatkozás” című operettből; *Ligeti* Vilmos, az aradi nemzeti színház művésze, *Orbán* Árpád színházi karmester zongorakíséretével. 6. Kuruc nóták, énekszám; *Sarlot* Alajos, *Orbán* Árpád zongora kísérete mellett. 7. Műkedvelők zenekara. A jelenvolt hölgyek névsora a következő:

Asszonyok: Alt Jánosné, Buday Gyuláné, Hanthó Istvánné, Kohut Ferencné, Balogh Dávidné, Borhegyi Károlyné, Damján Jánosné, Faragó Béláné, Havancsák Jánosné, Joanovits Antalné, Juobitvusz Jánosné, Klár Ferencné, Lehoczky Agostonné, Orbán Árpádné, Pittner Józsefné, Posch Dezsőné, Tóth Imréné, Tóth Istvánné, Weil Alajosné, Sófávi Györgyné, Zaránd Gyuláné, Zubor Adámné, Zermaun Józsefné, Schleifer Antalné stb.

Leányok: Alt Mariska, Weil nővérek, Hirsch nővérek, Nagy Gizella, Tarkó Berta, Rácz Margit, Lakatos Irén, Grünwald Irma, stb.

(Batyubál.)

Fritz József vendéglős törzsvendégei ma este igen sikerült batyubálat rendeztek, az idén már a negyedik ízben, amely kedélyesség és látogatottság doigában az eddigieket felülmulta. A jelenvolt hölgyek névsora a következő:

Asszonyok: Szabó Györgyné, Albián Miklósné, Papp Istvánné, Pika Ferencné, Schmidt Emánuelné, Weisz Sándorné, Szablóczky Gusztávné, Papp Józsefné, Denoel Józsefné, Távr. f. Sebestyénne, Radinszki Gáspárné, Szuperics Antalné, Gregus Sándorné, Palóczy Jánosné, Jéger Péterné, S. tankovits Györgyné, Erdősi Bogdáné, Kosara Sándorné, Ján Antalné, Csóti Nándorné, Mattaus Jánosné, Papp Istvánné, Péterfy Pálné, Szida Lázárné, Bayer Gyuláné, Bayer Györgyné, Fodor Józsefné, Szanyi Józsefné, Dobisz Jánosné, Dornbach Györgyné, Szlányi Antalné, Hajnal Istvánné, Urbanek Jánosné, Sebők Károlyné, Schmidt-fald Antalné, stb.

Leányok: Pika Irénke, Pika Róza, Szablóczky Erzsike, Lassán Lujza, Szuperics Gizella, Palóczy Irénke, Balázs Eteika, Walter Rozika, Bohn Evácska, Kadinszki Aranka, Csóti Mariska, Csóti Irénke, Szimán Ilonka, Szimán Eszter, Papp Aranka, Szász Rózsika, Bayer Margitka, Szanyi nővérek, Dobisz nővérek, Mihályovits Rozika, Kemény Teruska, Gregus Mariska, Kodinszki Margitka, stb.

Vidám mulatság volt még a *Központi szal-lóban* is, hol a menyecskek és leányok báija folyt le.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Szerda: Józsi, bohózat. (Páros bérlet.)
Csütörtök: Drótoztót, operette. (Páratlan bérlet.)
Péntek: Proletárok, színmű. Török Irma vendégfelleptével. (Páros bérlet.)
Szombat: Idegen nő, színmű. Török Irma vendégfelleptével. (Páratlan bérlet.)
Vasárnap: Armány és szerelem, dráma. Török Irma vendégfelleptével. (Páros bérlet.)

* *Török Irma* Aradon. *Török* Irma, a budapesti Nemzeti színház kitűnő művésznője e héten három estén át lép fel mint vendég az aradi színházban, ahol eddig is számos nagy sikert aratott. A művésznő f. hó 19-én, pénteken kezd meg vendéjátékát, *Csiky* Gergelynek *Proletárok* című kitűnő társadalmi darabjában. Szombaton egy hatásos Dumas-darabban, az *Idegen nő* ben. Vasárnap Schiller tragédiájában, az *Armány és szerelem*-ben lép fel. *Paulay* Erzsike vendéjátéka közbejött akadályok miatt egyelőre elmarad.

* *Kövesi Albert* kecskeméti színházvezető, az aradi közönség kedvenc régi ismerőse, ma este néhány napl tartózkodásra Aradra érkezett.

Szemle egy paripa körül.

(A hivatalosan konstataált esőkönyvesség.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 16.

Bíróságnak aligha volt még érdekesbb szakértői szemléje, mint az, a melyet a napokban az aradi kir. járásbíró tartott meg a Maros-hidnak a vár felől való oldalán. A szemle tárgya: egy ló volt, a melynek egy leiki tulajdonságát kellett megállapítani. A nemes állatnak aligha volt róla tudomása, hogy ily szempontból veszik őt vizsgálódás alá.

Megirtuk azt a pört, a melyet *Dittrich* Albert 83. gyalogezredbeli ezredes indított az államkincstár, mint az aradi hid tulajdonosa és fenntartója ellen. A m. kor ugyanis az ezredes egy reggel a hidon átlógolt, egy deszka behorpadt, a ló lába alatt. A ló lába megbicsaklott, és habár súlyos sérülést nem szenvedett, a hidon nem akart többé átmenni. Ilyesformán a ló katonai használatra alkalmatlanná vált, s értékéből jelentékeny

összeget veszített. Az ezredes e miatt kártérítést követel a kincstártól.

Ebben az ügyben szombaton tartották meg a helyi szemlét. A felperes részéről *Parecz Béla* dr. ügyvéd, a kincstár részéről *Szondy György* dr. kincstári alügyész jelent meg. A szemlét *Ornstein Árpád* aljárásbíró vezette; szakértő *Macekó János* honvéd állatorvos volt.

A szemlén kísérletet tettek, hogy az inkriminált ló tényleg át megy-e a hidon. Próbálták előbb szelid eszközökkel, majd határozottabb argumentumokkal erre rávenni, de hiába. A paripa nem volt hajlandó a tett terére, illetőleg a hidra lépní. Ugy látszik, mindörökké beverődött az emlékébe ama nevezetes reggel, a mikor a baleset történt vele. A lovaknál különben elég sűrűn megcsúsznak ama csökönységek nevezett szerény, hogy a hol velük baj esett, oda nem mennek.

Miután minden kísérlet haszontalan volt, fölveték a jegyzőkönyvet, a mely szerint a ló nem hajlandó semmi áron a hidon átmenni, s így le kell tenni azon reményről, hogy ő valaha a Maros balpartjára jusson.

A kincstárnak ilyesformán valószínűleg meg kell téríteni az ezredes veszteségét, ha csak módot nem keres arra, miszerint a ló rábeszéltesse, hogy az állam mostoha pénzügyeire való tekintettel engedjen minden komoly alapot és okot nélkülöző merev álláspontjából s a hidon végül is átmenjen.

A váltóhamisító aradi vasutas.

(Witt Emil és büntetése.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, február 16.

Witt Emilnek, az Aradról megszökött váltóhamisító gavallér vasuti tisztviselőnek a szomorú sorsáról már egy ízben megemlékeztünk. Most újabb tudósítást kaptunk ennek a daliás fiatal embernek a szerencsétlen sorsáról.

A feljelentés óta, melyet apja, Witt Frigyes batorkeszi főerdész tett a fia ellen, megindult a budapesti rendőrségnél Witt ellen a vizsgálat.

Ennek során megállapítást nyert, hogy Witt Emil teljesen annak a barátságának áldozata, melyet *Csomós Miklóssal* kötött. Ennek a *Csomós*nak az írói, illetve székhímes álneve *Járdánházi Miklós*, aki egy nagyon kétes hírű fényképész-segéd.

Witt többször felutazott Budapestre, ahol nős ember létére szemet vetett *Járdánházi (Csomós) Miklós* sógornőjére, aki a *Magyar Színház* kardalosnője. Az élelmes *Járdánházi* a még akkor teljesen intakt becsületű és romlatlan aradi vasuti tisztviselőnek ezt a vonalmát kihasználta és minden alkalommal megpumpolta. Ez még nem lett volna olyan nagy baj, hanem egyébre is megtanította. Arra, hogy hogyan lehet minden fáradság nélkül pénzt szerezni. Biztató szavaival rávette Wittet, aki maga is meg volt sokszor sorolva pénz dolgában, hogy írja rá az atyja nevét egy váltóra és lesz pénz egyszerre. A szerencsétlen fiatal ember hallgatott a csábító szóra és aztán közösen el is helyezték a váltókat. Összesen négy váltót hamisítottak így nyolcezer korona értékben.

A váltókra Witt az atyjának és nagybátyjának a nevét írta rá s aztán Vácon, Aszódon és Hatvanban helyezték el. Az egyik váltót *Járdánházi* sógornője, a *Magyar Színház*beli kardaloshölgy számítottatta le a váci takarékpénztárban.

Csomós-Járdánházi többször lerándult Aradra Witt látogatására s itt mindig újságírónak adta ki magát. Witt Emillel a Fehér Kereszt-

ben sokszor paz-gőzött, ami elég szép pénzbe került Wittnek. Ez a költséges életmód kényszerítette Wittet a ballépésre.

Csomós-Járdánházi azzal hiteltette Wittet, hogy feleségétől el fog válni, elveszi egy gazdag aradi sertéskereskedő leányát, s akkor minden adósságukat rendezni fogják.

Witt ezelőtt néhány héttel az aradi üzletvezetőségénél szabad ágot kért és egyúttal felvette három hónapi fizetését. Már ekkor eltökölte magában, hogy a hamis váltók miatt szökni fog. Ocscsének ekkortájt a következő levelet írta:

Kedves öcsém!

Borzasztó szerencsétlenségről kell téged értesítenem. Édes apánk és Mihály bácsi nevére négy váltót hamisítottam, sejtet, hogy kivel egyetemben. Más választásom nincs, mint, hogy föbe löjjem magamat. Készítsd elő a katasztrófára szüleimet és a feleségemet.

Isten áldjon meg!

Emil.

A levél vétele után a váltóhamisítást megtudta Witt Emil apja is és abban a hiszemben, hogy fiának sikerülni fog három hónapi fizetéssel megszökni, feljelentést tett ellene a rendőrségnél és minthogy fia tartalékos honvéddá nagy volt, az ezredparancsnokságánál is. Csak hogy Witt Budapestre ment és ott kedvesével, a színházi kardalosnővel három napig mulatott és csak akkor ült fel vonatra, mikor értesült az ellene tett feljelentésről. A rendőrség köröz levele alapján azonban Pragerhofban elfogták.

Witt Emil ma hozták Budapestre és bezáratották a budapesti kir. ügyészség fogházába. A rendőrség széleskörű nyomozást indított Witt Emil büntetése, *Járdánházi Miklós* után is, aki rendkívül kétes egzisztencia s legutóbb a lakásáról nyomtalanul eltűnt.

HIREK.

A bileki zendülők.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, február 16.

A székesfehérvári gyalogsági laktanya tágas udvarára ma délelőtt levezényelték a csász. és kir. 69-ik gyalogezred narmadik zászlójának összes legényeit. Mikor a zászlóalj együtt volt, méltóságtejes, komor esőndben kihirdették előttük a trebinjei hadbíróság szigorú ítéletét, mely az ezrednek *Bilekben* szolgáló öreg katonáit sújtja erősen.

Ezek a három esztendőt kitöltött szegény hadfik újévkor, a mint tudjuk, fellázadtak a visszatartás miatt, megfenyegették a tiszteket, összetépték a király arcképét és sok olyan dolgot követtek el, amiért szigorú büntetés jár. A napiparancsban kihirdetett büntetés szerint a következőket ítélték el:

Pánczél Lajos őrvezető, a ki lázító beszédek tartott, zendülés miatt három esztendei nehéz börtönt kapott, különböző szigorításokkal.

Molnár Károly közlegény, ki a várta parádé alatt a Kossuth-nótát énekelte és a zendülőköt vezette, szintén három esztendei, szigorításokkal egybekötött nehéz börtönt.

Kuczka Mihály címzetes őrvezető, ki a király képét összetépte, felségsértéért, zendülésért, a szolgálat megszegéseért és részegségért lefokozásra és három esztendei szigorított nehéz börtönrre ítéltetett.

Pöördi János közlegény zendülés miatt egy évi nehéz börtönt kapott.

Por Ferenc közlegény tíz havi börtönt.

Kellner Viktor őrvezető tíz havi börtönt.

Ezekon kívül még nyolc katona kapott

kisebb nagyobb, két hótól kilenc hóig terjedő börtönt a zendülésben való részvétel miatt.

... Bizony ez szomorú parancskiadás volt. A zászlóalj némán, szóltanul hallgatta. De mikor szótoszlottak, a legények szemében megeredt a könny és nehéz sohajok szálltak a Bilekben raboskodó szegény katonák felé.

— Merénylet a cár ellen? Budapest — mint tudósítónk késő éjjel telefonon jelenti. — ma este az a hír terjedt el, hogy *Szentpétervárott merényletet követtek el az orosz cár ellen*. A hír nagy szenzációt és érthető megdöbbenést keltett. Az állítólagos merénylet részleteiről sem közlelbi híradás, sem annak megerősítése vagy cáfolata nem érkezett, de valószínűnek látszik, hogy a mostani izgalmas események s a háborus napok szülték ezt a fővárosszerte terjesztett vakhírt.

— Hamvazó szerda. A mai nappal véget ért a rövid farsang s holnap már itt a hamvazó. Mindazonáltal nem kell a hamut tulságosan komolyan venni, mint a hogyan a mulatságot sem vesszük már eléggé vidáman. Az ember ma már olyan nagykorúvá fejlődött, hogy maga intézi örömét és buját. Függetlenítette magát attól, hogy a naptár atyáskodása szerint kormányozza életét. Ahol az emberek sokat gondolkoznak és sokat dolgoznak, ott mindinkább kifejlődik az a nézet, hogy mindenki maga szabja meg farsangjának és böjtjének idejét. Noha karneval hercege, az utolsó, olvadó jégdarabra hajtva bodros füfteit, haldokolva bucsuzik csörgőssipkás alattvalóitól, szép nőink bizonyára nem mondanak le minden földi örömről abban a pillanatban, a mikor hamvazásra hajtának térdet. A nyilvános, zajos, nagyszabásu vigalmak sora zárodott csak be a mai nappal. Apró csoportokba — és vajjon nem így lehet igazában jól mulatni? — tovább vigad azért mindenki, akinek jó a kedve és tele ez er-szénye.

— Fascho-Moys Sándor halála. Arad közönsége mély részvétellel fogadta a gyász hírt, hogy *Fascho Moys Sándor* miniszteri tanácsos, aki a belügyminiszteriumban a törvényhatósági joggal felruházott városok ügyeit vezette, tegnap Budapeston elhunyt. Mi, akik ismerjük azt a meleg rokonszenvet és szeretetet, melylyel a megboldogult miniszteri tanácsos Aradnak minden fontos közügye iránt viseltetett, tudjuk, hogy Aradot ezen gyászszal nagy veszteség érte. A megboldogult hűséges barátja volt városunknak és megyénknek, annak ügyeiben mindenkor készséggel és jóakarattal eljárta. *Fascho-Moys Sándor* közeli rokonságban állt *Vásárhelyi Béla* főrendiházi taggal, az aradcsanádi egyesült vasutak vezérigazgatójával, a ki sógorát veszítette el benne. *Vásárhelyi Béla* fiával, *Jánossal* a gyász hírvétele után felutazott a fővárosba, hogy a beszentelési szertartáson jelen legyenek. A megboldogult két hélig súlyos torokbetegségben szenvedett és ezen idő alatt egy nagyhirű orvos tanár szanatóriumán két ízben is operálták. A ravatalt, mely az elhunyt lakásán van felállítva, szerdán szentelik be és a koporsót az aradmegyei *Csermő* községben, az ottani családi sírboltban helyezik örök pihenőre.

— A tőzsde és a háború. Budapestről táviratozza tudósítónk: A fővárosi gabonátőzsdén ma a háborus hírek következtében a buza ára kilenc forintra emelkedett.

— A hercegprímás állapota. *Vasváry* Kolos hercegprímás állapotában, mint Budapestről

— **Nyugalmozott miniszteri tanácsosok.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király *Tormay Béla* miniszteri tanácsost saját kérelmére nyugalomba helyezte és ez alkalomból szolgálatai elismerésül az államtitkári címet adományozta. Ugyancsak a hivatalos lap mai száma közli *Mándy Izidor* földmívelésügyi miniszteri tanácsosi címmel felruházott osztálytanácsosnak saját kérelmére való nyugalomba helyezését.

Jelentik, a javulás tartós jellegét öltött, s most már bizonyosra vehető, hogy pár nap múlva elhagyhatja ágyát. Mellette állandóan dr. *Kohl* Medárd püspök foglalatokodik, s ápolását *Brunner* Matróna testvér végzi. A hercegprimás teljesen nyugodt éjjelt töltött s jóízűen fogyasztotta el táplálékát. A mai napon ismét számosan jelentek meg a budavári palotában, köztük *Berzeviczy* Albert közoktatásügyi miniszter, *Szápáry* Pál gróf, *Krissán* Mihály papai kamarás, szemináriumi igazgató, dr. *Ott* Ádám plébános, és még számosan.

— **Brád árviz alatt.** Déváról táviratozzák: A sok esőzés a Köröst annyira felduzzasztotta, hogy ma medréből kilépett és *Brádot* teljesen elöntötte. A víz bent van a házakban. A lakosság az aranybánya emelkedettebb helyeire menekült föl.

— **Egy millió korona büntetés.** *Fiuméből* táviratozzák: Egy, az olasz politikai és társadalmi körökben előkelő szerepet játszó bortermelő több mint *nyolcszáz hordó bort* szállított Fiuméba és jelentett be elvámolás végett. A bevallásnál jelezte, hogy a küldemény kizárólag *olasz bor*, amire 8'20 aranyforint kedvezményes vám-tétel esik. A fiumei fővámbivatal titkos feljelentést kapott, hogy a bevallás nem felel meg a valónak, amennyiben a hordókban nemcsak olasz bor van, melyekre a kedvezményes vám-tétel érvényes, hanem nagymennyiségű drága *görög bor* is, ezért pedig sokkal magasabb vám jár. Az elvámolást persze rögtön felfüggesztették s az összes hordókat szigorúan meg fogják vizsgálni. Ha a családi kísérlet bebizonyosodik, az olasz bortermelőnek *egy millió koronán felül* kell büntetést fizetnie.

— **Fellázadt huszárok.** A tavasszal tudvalevőleg *Aradra* jön a csász. és kir. 12-ik huszárezred, a mely ez idő szerint *Lembergben* állomásozik. A mai táviratok szenzációs hírt hoznak *Arad* leendő huszárezredéről: *a visszatartott katonák fellázadtak benne* és nagy zavargást rendeztek. A parancsnokság négy altisztet és 16 közhuszárt letartóztatott és fogságba vetett.

— **Halálozás.** Gászlapot vettünk, a mely *gaádi Pálffy Gyözőné* szül. *vizenbergi Vizer* Szereka koral. elhunytát adja hírül. A hosszú betegség után, élte 26-ik évében kiszenvedett fiatal asszony leánya volt *Vizer* Lajos aradi ügyvéd, városi törvényhatósági bizottsági tagnak és felesége *Pálffy Gyöző* tovarisovai gyógyszerésznek, a kivel négy évig elt boldog házasságban. Egy kis leányka maradt utána anyátlanul. A megboldogult fiatal nő temetése szerdán d. a. 4 órakor lesz a *Kazinczy-utca* 2-ik számú házból.

Riskó Géza székesfővárosi tisztviselő folyó hó 14-én hosszas szenvedés után meghalt. Az elhunytat neje, szül. báró *Wasmer* Hajnalka, leánya, *Klárka* és kiterjedt rokonsága gyászolja.

Telbisz János megyesegyházai nagybirtokos, *Aradmegye* törvényhatóságának virilis jogu tagja, éle 75 ik évében elhunyt.

Özv. Hussert M. L. né ma délelőtt hetvenöt éves korában *Aradon* elhunyt. A széles körben ismert öreg asszonyt kiterjedt rokonság gyászolja.

— **Új miniszteri tanácsosok.** *Budapestre* táviratozzák, hogy a földmívelésügyi miniszteriumban a király kinevezése folytán *Ottlik* Iván

és *Malcomer* Jeromos címzetes miniszteri tanácsosok valóságos miniszteri tanácsosokká, *Tervey* Imre és *Bartóky* József osztálytanácsosok pedig címzetes miniszteri tanácsosokká léptek elő.

— **Kitüntetések az államvasutaknál.** A király a közlekedésügy terén szerzett érdemeik elismerésül csákányi *Marx* János miniszteri tanácsos, az államvasutak igazgatójának és *Thaly* Emil miniszteri tanácsos, a mohács-pécsi vasut forgalmi igazgatójának a *Lipótrénd* lovagkeresztjét; *Kuranda* Emil, az Adriai tengerhajózási részvénytársaság vezérigazgatójának magyar királyi udvari tanácsosi címet és végül szepesföldi és malduri *Maléier* Zoltán, a szamosvölgyi vasut igazgatójának a III. osztályú vaskoronarendet adományozta. A kitüntésekről szóló királyi kéziratot a hivatalos lap mai száma közli.

— **Az anyakönyvvezetők köréből.** A belügyministerium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök *Arad vármegyében* a *borossébesi* anyakönyvi kerületbe *Lunics* Péter községi irnokot, a *fekertíbe* pedig *Hodi* Jenő körjegyzői irnokot, a születési és halotti anyakönyvek vezetésére szorítókozó hatáskörrel, anyakönyvvezető-helyettesekké nevezte ki.

— **A mi a Tribunalnak fáj.** *Laurán* Ágoston dr., *nagyvárad* görög katolikus püspöki vikárius és a román ifjak nagyváradai tápintézetének rektora elrendelte, hogy a tápintézet növendékei: elemi és középiskolai tanulók, valamint jogakadémiai hallgatók, maguk között úgy a tápintézetben, mint annak falain kívül *magyarul* beszéljenek. Ezt meghallva a tulzó oláh lapok — élükön az *aradi Tribuna* — erősen kikelnék a hazafias püspöki vikárius ellen és megemlítik, hogy az ifjak szülei már panasszal fordultak e rendelet miatt dr. *Radu* Demeter püspökhöz, hogy a tápintézetben a *magyar beszédet* tiltsa el és rendelje el, hogy a román ifjak *csakis románul* beszéljenek maguk között.

— **Ezüst lakodalom.** *Kriegler* Adolf aradi chronométer műorás és ékszerész a napokban üli meg házasságának huszonötödik évfordulóját nejevel, született *Sommer* Herminával.

— **Egy kalandos élet vége.** Valamikor nagy szerepet játszott *Budapest*en *Hirsch* Oszkár földbirtokos, a ki töméntelen pénzt vert el. E miatt gondnokság alá helyezték, de mikor anyja meghalt, a gondnokság alól felszabadult s vagyonhoz jutva, újból két marokkal szórta a pénzt. Persze a pénz újból elfogyott s *Hirsch* Oszkár *Monte-Carlóba*, majd *Párisba* ment. Ma az a távirat érkezett *Párisból* *Budapestre*, hogy *Hirsch* *agyonlőtte* magát. Egy *budapesti* barátjának levelet hagyott hátra, a melyben megkéri, járjon közbe, hogy rokonai *budapesti* szabójánál lévő tartozását egyenlítsék ki.

— **Az aradi ügyvédi kamara közhíré teszi,** hogy *Szilágyi* Karoly ügyvéd *Puj*, *Simon* Gábor ügyvédet pedig *Maros* Illye székhelylyel az ügyvédek lajstromába felvette.

— **Házasság.** *Guttman* Henrik aradi tekintélyes kereskedő, a *Guttman* és *Berger* cég tagja, ma délután tartotta esküdjét *Nagyhalma*gyon *Scheer* Giza kisasszonnyal, *Scheer* Ede kereskedő bájos, szeretetreméltó leányával.

Haraszthy Hermina a *Vigszínház* ismert nevű művésznője, ki egy időben az *aradi* színház tagja volt, ma esküdjött örök hűséget *Vecsei* Mór dr. fővárosi ügyvédnek.

— **Ép ésszel az örültek házában.** A főváros közvéleményét hetek óta foglalkoztatja egy előkelő uriaszony *Veress* Ákos kolozsvári ítélőtáblai tanácselnök özvegyének balsorsa, akit a tulajdon fia *Veress* Zoltán ügyvédjelölt hatóságai orvosok közreműködésével, azok szakértői véleménye alapján, ép ésszel a tébolydába záratott, csak azért, mert neki az édesanyja alkalmatlan volt. Az uriaszony, aki férje halála óta maga kezelte a vagyonát, sokat pörösködött magánosokkal, hatóságokkal, akik végre

is megunták a folytonos zaklatást, s hogy a kellemetlen pörösködőtől megszabaduljanak, ugyszólván kezére jártak a fiának. Harminc napja sanylődik immár a szerencsétlen asszony a tébolydában, ahol kilenc órúttal van egy szobába zárva. Vérfagyasztó még csak elgondolni is, hogy valaki, aki eszének és józanságának teljes birtokában van, harminc napot és éjjelt közveszélyes örültek társaságában töltsön. A dolog talán titokban maradt volna s a szerencsétlen talán holta napjáig sem szabadul ki, ha nem sikerül neki titokban, álitakon kicsempészett levelekkel egyik fővárosi ügyvéd ismerősének a figyelmét magára vonni, aki kieszközölte a belügyminiszternél, hogy az örültek házából kibocsássák. A törvény értelmében az elmeegógyintézet a beteget csak egy családtag aláírásával ellátott térítvény ellenében adja ki. Az uriaszony fia, akit az ügyvéd a térítvény aláírására fölkért, az aláírást megtagadta. Most aztán megtörténhetik az a hallatlan dolog, hogy az agyongyötört, agyonkínzott urnő, akinek a beszámíthatóságát, ép eszét bizottságilag konstatálták, nem szabadulhat az örültekházából, mert az, aki oda a maga önző érdekéből elzáratta, nem kívánja, hogy onnan kibocsássák.

— **Magyar név.** *Schipper* Lőrinc állami igazgató-tanító simonyfalvai lakos, valamint kiskoru fia: *Vilmos* családi nevének „*Simonyi*”-ra kért átválttatását a belügyminiszter megengedte.

— **Betörés Buttyinban.** *Csuma* István buttyini rőföskereskedő házában — mint tudósítónk jelenti — az éjjel betörés történt. *Buttyin*ban vásár lévén, *Csuma* kint aludt a sátorban s otthon csak kis leánya maradt. A betörő, a ki bizonyára ismerős volt a helyzettel, ezt az alkalmat használta föl, hogy tervét keresztülvigye. Behatolt a házba s ott egész zavartalanul működött. Elvitt egy 1200 koronás *Aradi első takarékpénztár* betétkönyvecskét, egy 120 koronás postatakarékpénztári könyvet, mintegy száz korona készpénzt és 120 korona értékű ékszert. A betörőt keresik, de eddig még nem sikerült nyomába jutni.

— **Az eltűnt ügyvéd Nagy-Kikindáról** jelentik: Az összes fővárosi lapokban tegnap az a hír volt, hogy *Naszódi* József nagy-kikindai ügyvéd néhány nap óta eltűnt s hogy a rendőrség keresi. *Naszódi* Józsefben már tavaly kitért a paralysis progressiva és már hónapok óta a kolozsvári elmeegógyintézetben van. A rendőrség nem keresi és a nagy-beckereki ügyvédi kamara (nincs is nagy-beckereki ügyvédi kamara) már rég törölte névsorából és irodája részéről ügygondnokot rendelt ki.

— **Hirtelen halál.** *Budapestre* jelentik: *Kain* Arthur rendőrségi hivataliszt ma reggel *lilliom*utca 41. számú lakásán hirtelen rosszul lett és meghalt. Valószínű, hogy szívszélhűdés ölte meg. *Kain* Arthur 18 évet töltött a rendőrség szolgálatában. A rendőrség testületileg vett részt a temetésén és ravatalára koszorút tett.

— **Csontos Mihály** újabb büne. Van oka *Csontos* Mihálynak, *Boda* István *budapesti* leveltördő rabójának türelmetlenkednie és rettegnie a pesvidéki ügyészség börtönben. A lelkiismerete győri és a félsz bántja, hogy a rendőrség nyomozata mindent kiderít, ami bünt *Csontos* Mihály Miksa elkövetett. Fogságában a vakmerő rabló esküdjök égre földre, hogy már mindent bevallott, amit elkövetett és ezenközben a rendőrség és a csendőrség újabb és újabb büneseteket derít ki, a melyekben *Csontos* Mihály Miksa, mint büntettes szerepelt. A legújabbban kiderített büneset a következő: *Tudvalevő* dolog, hogy *Csontos* Mihályra, *Boda* pénzeslevélhordó megtámadojára, más bűnök gyanuja is hárult. — *Krecsányi* Kálmán rendőrkapitány detektív főnök, aki *Csontos* viselt dolgait nyomozza, most a megrogzött gonosztevő egy u abb bűnéről rántotta le a leplet. Kiderítette ugyanis, hogy a *Nagysá*lló községhez vezető országuton a múlt év december 11-én elkövetett rablást szintén *Csontos* és társa, *Schubert* Ferenc, akit távirati megkeresésre hétfőn *Aranyos-Maróthon* le is tar-

tóztattak, követték el. Csontos és társa furfangos módon csalták törbe, ütötték le és rabolták ki áldozatukat, Bali János óvári gazdát, aki a nagysallói vásárról, ahol 500 koronáért adta el két tehenét, ballagott hazafelé. Krecsányi detektívönök kinyomozta a bűn öny harmadik tettesét is Elchbaum ottani házáló személyében, aki elmondta, hogy január 1. és 5-ike között Csontos és tár a megfo. dult Párkány-Nánan, Rétsághoz közel, s onnan neki értesítést is adtak. Az ostort, melyet Csontos lakásán találtak, Kis Sároson, Mózes Ferenc szatócsnál verték a nagysallói uton elkövetett rablómerénylet után.

— **Köszönetnyilvánítás.** Egy, az 1848—49 es hónapok jöltevéje A. D. cím alatt az *Aradi Közlöny* utján, volt szíves 5 koronát adományozni amiért az elnökség ezuton is a leghálásabb köszönetét nyilvánítja.

— **Báli cipők és legyezők Porternál.** Köztudomású tény, hogy Porter Vilmos nagy áruháza minden szezonban kitűnő választékot nyújt a tisztelt közönségnek. Különösen cipő árakra nézve mondhatjuk ezt el Porter Vilmos nagy áruházáról. Most a báli szezon alkalmával kitűnő választékot találunk ott báli cipők, legyezők, harisnyák és efféle cikkekben. A nagyközönség, mely a Porter cég szolid elveit ismeri és becsüli, szívesen fogja fedezni eme cikkeket is a különben olcsó árú is nevezetes áruházban. 324 számú városi és megyei telefon uján választékok házba is kérhetők, kora reggeltől késő estig.

— **Házassági célból ismerkedni legbiztosabban lehet „Házasulandók Lapja“ utján:** ma, mikor a társas érintkezés, ismerkedés annyira meg van nehezítve, legcélszerűbb egy ilyen lap utján ismeretséget szerezni, mely házasulandók között az egész országban és külföldön is elterjedt. Számos házassági ajánlatot ferfiaktól, különböző hozományú nőktől tartalmaz. Száma 40 fillérért küldetik az „Országos Általános Pályázati Hírlap“-pal együtt, mely utóbbi tartalmazza az országban megüresedett összes állásokat, pályázatokat. Kiadóhivatal: Budapest Erzsébet-körút 18. 326

— **Pályázatok, betöltendő állások.** Hézagpótló, áldásos célú vállalat az „Országos Általános Pályázati Hírlap“. Cselédeknek, munkásoknak van Magyarországon közvetítőjük, csak az értelmiségbeli álláskeresőknak nincsen. Ezen hiányt célszerűen, olcsón hozzáférhetően pótolja nevezett lap, mely *azonnal* hird ad az országban megüresedett *összes* állásokról, ez által minden álláskereső egy helyen központosítva, könnyen áttekinthetően megtalálja megüresedett állásokat, melyekre gyorsan pályázhat, mi által már igen sokan jutottak jó álláshoz. *Szolgálatot tesz az alkalmazást adóknak is, mert minden megüresedett állást ingyen közzé tesz.* Közöltetnek a hivatalos pályázatok, árlejtések, szállítások is. Hetenkint megjelenve, minden számában számos állami, közigazgatási, magántisztviselő, gazdasági, hivatalsszolgái, pénzügyi, kereskedősegédi, könyvelői, üzletvezetői, orvosi stb. állás van. Ingyen melléklete: „Házasulandók Lapja“, melynek segítségével házassági célből könnyen, gyorsan ismerkedni lehet. Száma 40 fillér, mely levélbélyegben küldhető. Kiadóhivatal: Budapest, Erzsébet-körút 18. Képviselek *fiókiadóhivatalok* vezetésére, minden nagyobb vidéki városban keresteknek. 321

— **Szoba illatok a legfinomabb minőségekben.** 1 üveg 70 fillér Vojtek és Weisznál Aradon. 44

Bál a tébolydában.

(A legszemereűbb farsangi este.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, február 16.

A modern pszichopathia újabb kutatásai rávezették a tudományt, hogy a zene, a hangnak melodikus hullámlása üdítően hat a lélek betegére. Az elmegyógyító intézetekben régóta kísérleteznek ilyen irányban, s az eredmény igazat ad a tudósoknak, akik a hangok harmoniájának oly csodálatos erőt tulajdonítanak.

A nagyváradi örültek házában is érdekes próbát tettek most az orvosok. Bált rendeztek a tébolydában. Valóságos, igazándi bált a szerencsétlen betegek mulatságára. Ennél szomorubb mulatságot ember alig láthat, s aki vasárnap este ott járt az élőhaltak házában, egy életre való rémesen bus emléket fotográfált a lelkébe. A szerencsétlen tébolyodottak,

mintha egy szálíg visszanyerték volna öntudatukat, a jótékony bálázók vidámságával mulatnak, még a férfiak ki-kitörő dubajságát is fékentartja valami s ha egy rikkantás hallatszott a cigány körül a táncos párok sorában, visszhang nem támadt rája.

Este 6 órakor *Kenéz Kálmán* dr. főorvos és *Tókes* osztályorvos az ápolókkal bevezette az intézet emeleti dísztermébe a betegeket. A férfiak fekete ruhákban, a nők hazuról hozatott öltözékeikben. Színes blusok, fodros szoknyák, sőt csipkés selyem toalettek is tarkállottak az asszonyok csoportjában. A széksorokban csendesen helyezkedtek el a ritka bálázók s mosolyogva üdvözölték a vendégeket. A dobogón *Rácz Jóska* bandája bus halgatót muzsikált: *Oszi rózsá, szegény öszi rózsá...*

A boldogtalan betegek villogó szeme a cigányokra tapadt. Egyik másik halkan füttyörszert a nótára, az asszonyok boldog nevetéssel illegették a derekukat, *Rácz Jóska*nak pedig talán életében se remegett egy a vonója, mint most, hogy ennek a különös társaságnak buzta. A bálak kedves, halk zsongása részketett a teremben. Az asszonyok vigan tereferétek. Egy piros bluzos, szép barna lány, szerencsétlen nimfomániás teremtés, kacagva ölelte át az ápolónét:

— **En vagyok a bá királynő!**

Megkezdődött a tánc. Először a csárdás lassuja. A férfiak egymásután kérték a táncra a nőket, s tempósan járták. Közben, amiat illeik, udvaroltak, aztán mély bokkal vezették helyükre a párjukat. Új táncosok következtek. A cigány előtt egy kövér öreg bácsi meg egy fiatal leány csoda jökedvvel ropta a frissét. A lányzó vigan lengette a kendőjét, az öreg pedig egy gimnazista temperamentumával forgatta meg a párját.

Suhogó selyemben ült egy asszony, valami szomszédmegeyebeli ügyvéd felesége. Nemrégiben még a szőlők ünnepeit uraője volt. Keletlenül, egyre-másra korarazta ki a táncosokat. Aztán a vendégek közül odalépett hozzá *Szarvasi Soma*, a színész:

— **Szabad nagyságos asszonyom?**

— Szívesen. Onnel szívesen. De ezekkel?

És nagy könyccsepp perdült végig az arcán. Azután odalibbent a táncosok közé s az uriaszonyok f nom gráciájával fordult egyet-kettőt a színésszel.

A férfiak közt egy szomorú ember meg se mozdult. Megkérdezték tőle:

— **Miért nem táncol?**

A pörge bajszú, szőke férfiú, volt 102. gyalogezredbeli főhadnagy, akinek szemében az intelligencia fénye foszforaszkkált, valami mély bánattal mosolygott:

— **En? Itt? Ebben a cipőben? En, aki Európa első szubrettjeivel táncoltam át a világot?**

S kacagva nézte az előtte elsurruló, kerिंगőző párokat:

— **Ez is valcer? — nevetett. — En Cleo de Merode-dal táncol am — s pipiskésen riszált egyet a durva zéken.**

Tovább egy vidám, fekete legény járt sorba a vendégek előtt. Cigánymuzsikus az istenadta, egyik legérdekes bb betege a háznak:

— **Báró Eszterházy vagyok.**

És a táncban is igyekezett megőrizni a méltóságát, éppen mint az az éltos hölgy, a ki visszautasított a táncosát:

— **Huzzon kezűt, ha velem akar táncolni édes.**

Két óra hosszat állt a bál s ezenközben cukrot, citromos vizet s mi egyéb hű-itő: szolgálták föl a betegeknek, akik a boldog órák elmúlása után visszatértek az ő örökös szomorúságukba, ahova csak így a tudomány kedvezéséből villan be egy-egy vékonyka sugára az élet napjának...

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Tíz évi fegyház anyagiilkosságért.** Az *aradi* törvényszéki palotában a már tegnap megkezdődött esküdtszéki tárgyalás ma ért véget a bíróság ítéletéve. A bíróság a bizonyítási eljárás befejezte után meghallgatva a véd- és védbeszédet s azután feltette a kérdéseket, melyek közül arra, hogy bűnös-e *Vostynár* Juon a

szándékos emberölés büntetében, *igennel* feleltek. Az esküdtek marasztaló verdiktje után a bíróság *tíz évi fegyházra* ítélte az anyagiilkost. *Fischer* Jenő dr. védő semm ségi panaszt jelentett be.

§ **A Pintye György bandája.** Érdekes bűnpör tárgyalása volt tegnap ültözve a nagyváradi törvényszéken. *Pintye György*nek, a birhedt aradi politikai ügynöknek ügye, a ki mikor Budapesten kikopott az agent provocateur-ségből, a pénzhamisításra adta magát. Ez a jeles férfiú, a kit kerek egy esztendő alatt néhányszor nyilvánítottak ö ültnek s ugyanannyiszor süttöttek ki róla, hogy ügyes szédelő, ez alkalommal, mint egy aprópénzhamisító banda feje állt a bíróság előtt. Tavaly májusban, mikor a kolozsvári megfigyelő intézetből mint szimulánst szabadon bocsájtották, hazajött Aradra s itt és a megyében pénzhamisító bandát szervezett. Egy forintos, koronás és 20 filléres pénzdarabokat gyártottak, de a közkereseti társaságot hamarosan leleplezték s *Pintye* visszakerült a nagyváradi ügyészség fogházába, a hol a börtönőrök mint kedves régi ismerőst köszöntötték. A *Fassie Pál* elnöklésével itélkező tanácsnak tegnap kellett volna foglakoznia az aprópénz hamisítók ügyével, amelyben a vádat *Korn Lajos* ügyész képviselte, a fővádiottat pedig *Váradi Odón* dr. védte, de a törvényszék a tárgyalást elnapolta, mert négy tanu és hét vádlott hiányzott. Új terminusra idézik be tehát a következő vádlottakat: *Jovanov* Demeternét, *Poduba* Joeánét, özv. *Faur* Péternét, özv. *Mák* Imrenét, *Ruzsi* Lázárt, *Moj* szeszk Juort, *Bera* Györgyöt, *Nikolai* Jánost, *Panger* Bálintot, *Schlesinger* Mihályt, *Máris* Jánost, *Alexics* Demetert. *Pintye* az új tárgyalásig fogva marad.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Uj-Arad, február 16.

Kellemes tavaszias az időjárás, szeles légáramlat szárítja a nagyon is nedves földet és gazdáink jónak mondják a vetések állását.

A gabnaár emelkedése folyton tart. Naponkint 10—20 fillér emelkedést jelent a tőzsde és a kereskedő világ életében ritkán előforduló áremelkedés igen sokféle hangulatot idéz elő.

A nagyobb rész természetesen lázasan vásárolja a drágább búzát, mert a további emelkedést is meg kell fizetni; ellenben többen lanyhák a vételben és nem igen hisznek ezen áremelkedés tartósságában.

Csekély forgalom mellett elkelt mintegy 500 mm. buza és 800 mm. tengeri.

Mai gabona-árak: Az árak, 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, *korona* értékben:

Buza I-ső minőségű 7.60—7.90.

Buza közép 7.40—7.50.

Tengeri 4.70—4.80.

Rozs névleges jegyzés 6.00—00.

Arpa névleges jegyzés 5.20—5.20.

Zab névleges jegyzés 5.20—5.20.

Irányzat tartósan szilárd.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, február 16.

Delitőzsde. Buzakínalat mérsékelt, vételkedy tartózkodó. Szilárd irányzat mellett 26,000 métermázsa került forgalomba, 20—25 fillérig drágább árakon. Egyéb gabonáknak közül rozsa 15, tengeri 5 fillérrel drágább. Időjárás szép.

Estitőzsde. Berlin 1¼ magasabb.

Zárlat 12 órakor:

Buza áprilsra	8.96—8.97
Buza októberre	8.72—8.73
Rozs áprilsra	7.07—7.08
Rozs októberre	6.95—7.00
Zab áprilsra	6.02—6.03
Zab októberre	6.00—6.05
Tengeri májusra	5.54—5.55
Tengeri júliusra	5.67—5.68
Repce augusztusra	11.50—11.60

Zárlat 5 órakor:

Buza áprilsra	8.92—8.93
Buza októberre	8.63—8.64
Rozs áprilsra	7.12—7.13

Rozs októberre	5.98—5.99
Zab áprilsra	5.53—5.54
Zab októberre	11.50—11.60
Tengeri májusra	
Tengeri júliusra	
Repce augusztusra	

Zárul 5 órakor:

Oszták hitelrészvény	634.50
Magyar hitelrészvény	744.75
Leszámitolóbank részvény	449.—
Rima-Murányi vasmű részvény	454.—
Oszták-magyar államvasúti részvény	633.—
Közúti vasút	584.—
Városi villamos vasút részvény	314.—

Szeszüzet.

— Február 16. —

Mai jegyzéink: Kész árú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Száritott moslék 12'80—13'— korona mmázsánként.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Február 16. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli sulyban 116—118 fillérig; öreg közep páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban 120—121 fillérig; fiatal közep páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban 120—121 fillérig; fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 120—121 fillérig.
Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli sulyban 118—120 fillérig; közep páronként 240—260 kilogrammig terjedő sulyban 116—118 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 114—116 fillérig.
Sertéselészék: Február 13. napján volt készlet 20,522 darab, február 14. napján főlhajtott 768 darab, február 14. napján elszállított 1051 darab, február 15. napján maradt készlet 20,209 darab.
A hizott sertésüzlet irányzata: Elénkebb.

= Fizetéseptelenségek. A bécsi Creditoren Verein a következő fizetéseptelenségekről tesz jelentést: Hessel Jakob, *Csáktornya*. — Engel Adolf, *Vág Újhely*. — Reik Rudolf, *Freudenthal* — Stern Lipót, *Bécs*. — Edelstein Jakob, *Besztercze*. — Piffner János, *Nyitra*. — Wagner Raimund, *Waldhofen*.

A KIADÓHIVATAL ÜZENETEL.

Cs. Temetkezési vállalat. Tömeges gyászjelentést egy hirdetésben összefoglalva, nem adunk le, mert az a kegyeletet is sérti. Minden egyes gyászjelentést készséggel hozunk a szokásos két korona árban.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1904. évi január hó 1-től. —

ARADROL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Gyorsvonat délután 4.21	Személyvonat d. u. 3.32
Személysz. tv. d. u. 4.45	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szv. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Gyorsvonat reggel 8.08
Soborsinról délután 2.04	Személyvonat d. e. 10.50
Személyvonat d. u. 4.07	Radnáról délután 2.36
Radnára délután 6.35	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.18	Radnáról vas. és ün. e. 8.13
	Személyvonat este 9.05
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. e. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59
Szeged felé:	Szeged felől:
Személyvonat reggel 5.—	Személyvonat reggel 8.35
Vegyesvonat reggel 7.10	Vegyesvonat este 7.06
Személyvonat d. u. 4.11	Személyvonat éjjel 10.33
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonról sv. reg. 8.09
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat délelőtt 11.—
Gurahonról sv. d. u. 4.30	Személyvonat este 6.56
	Pankotáról sv. este 9.20

Motormenetek

Arad—Városháztér és Mezőhegyes között.	
Battonya felé reggel 8.04	Mezőhegyes felől reg. 6.48
Battonya felé d. u. 12.01	Battonya felől d. e. 11.30
Mezőhegyes felé este 5.29	Battonya felől d. u. 4.01
Arad—Új-Szt.-Anna—Kétegyháza között.	
Kétegyháza felé reg. 6.10	Kétegyháza felől d. e. 12.—
Kétegyháza felé d. u. 12.35	Kétegyháza felől este 6.06

Végeladás csak e hó végeig!

Regények, ifjusági iratok.

Mesés- és képes könyvek.

!! Zeneművek !!

Üzleti könyvek!

! Doboz-papírok !

Kvart és oktáv levélpapírok.

Borítékok!

! Imakönyvek !

Író- és rajzszerkek.

Irodai cikkek

és minden

a könyv- és papirkereskedéshez tartozó

összes áruk

mind mélyen a leszállított árakon alul!

Ritka olcsóságok!

Végeladási helyiség:

Arad, Szabadság-tér 2.

Deutsch Testvérek

volt üzlethelyiségeiben.

Kiváló tisztelettel: 490

Révész Nándor

könyvkereskedése.

Végeladás csak e hó végeig!

IDEGENEK ARADON.

— Február 15. —

Fehér Kereszt szálloda. Bogyai József utazó Budapest. — Langer Zsigmond utazó Bécs. — Hirschl József utazó Teplitz. — Müller Nándor utazó Budapest. — Morgenstern Zsigmond utazó Budapest. — Unger Armin utazó Budapest. — Pfeifer Nándor utazó Bécs. — Schwarcz Béla utazó Budapest. — Samuel Mór utazó Budapest. — Bárá Bornemissza Lipót birtokos M. Illye. — Imergut Ede utazó Bécs. — Guttman Albert utazó Bécs. — Klein Miksa utazó Bécs. — Dr. Paupera Ferenc ügyvéd Budapest. — Seitz Ferenc utazó Budapest.
Központi szálloda. Eile József magánzó Lemberg. — Bárá Nyéky Ilona birtokos M. Dombegyháza. — Nappas Frigyes utazó Reichenberg. — Kohn Gusztáv igazgató Budapest. — Dauer Ernő utazó Trieszt. — Kopony Vilmos borügynök Brassó. — Klinger József utazó Budapest. — Kuncz Hugó utazó Bécs. — Löbl Armin igazgató Vác. — Deutsch Vilmos utazó Tauc. — Ozv. Radeczky Lászlóné magánzó Sajtény.

NYILTTÉR.*

Limbeck János

első magy. kir. szab. ércokoroso-gyára és temetésrendező intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Ozv. csermői és deményfalvi Faschó Moys Sándor né szül. Grün Julia ügyvéd-ját, mint gyermekel: Julia; Margit és férje Papp János; Mária és férje Schneidt Gyula nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatja a legjobb férj, aya és após

csermői és deményfalvi

Faschó-Moys Sándor,

miniszteri tanácsos, a Szent-István rend k. k., a Lipót-rend, III. oszt. vaskoronarend, az anhalti Albert-rend lovagja stb. stb.

hosszas szenvedés és a halotti szentségek áj atos felvétele után, életének 62-ik és az oly véghetlen szeretetteljes és boldog házasságának 38 ik évében a folyó év és e hó 15-ik napján történt gyászos elhunytát.

A drága halott folyó év és hó 17-én d. u. 3 órakor Budapesten, Sas-utca 9. sz. a lakásán a róm. kath. szertartás szerint fog beszenteltetni és folyó év és hó 18-án d. u. 1 órakor az aradmegyei Csermőn a kegyuri templomban levő családi sírboltba örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szt. mise-áldozat Budapesten, folyó hó 22-én, d. e. 9 órakor fog a lipótvárosi plébánia templomban az egék Urának bemutattni.

Aldás és béke poraira!

Budapest, 1904. év február hó 15-én.

Hangverseny!

Az olvasók figyelmébe!

Elmultak a táncnapok, egy csendes estélyt hallgassunk meg, aminő

ma, 1904. február hó 17-én

(hamvazó szerdán) este 7 órakor lesz a Kolbay-féle „Vadaszkürt“-höz címzett sör-esarnok és étteremben, ahol ugyanis szabad bemenet mellett élvezheti a nagyérd. közönség Dankó Pista hírneves nótáit, melyeket *Győri Mihály és családja*, (Győri Veronika, Győri Béla, Győri Juliska és Győri Franciska tagokból álló daltársulat) fog előadni.

Izletes ételek és italokról gondoskodva van.

Számos látogatást kér

506

kiváló tisztelettel:

Kolbay István.

Bejárat a Zrínyi-utóában.

Bélepti-díj nincs.

INGYEN

adom a „Jövendő“ előző évfolyamát 12 diszkötésű kötetben s diszes tokban mindazoknak, kik a „Jövendő“-re folyó évre 12 koronát előfizetnek.

Állandó

Olcsósági tárlat

könyvek, hangjegyek és képekben.

Rendkívül előnyös alkalmi vételek! Új és régi rézmetszetek, színnyomatok, akvarellek stb. óriási választékban; chicagói remek színes műlapok meglepő jutányos áron.

Egész könyvtárak

vétele és eladása; olvasó egyleti könyvtárak olcsón való kiegészítése. Egész orvosi könyvtár negyed árban kapható. — Nagymennyiségű francia és angol könyvek igen olcsón eladók.

Irodai cikkek, papírneműek, írószerek stb., az összes festőkellékek elsőrendű minőségben. Posner-féle üzleti könyvek teljes raktára.

Keresem

az „Uj Idők“, „Kakas Márton“ „Fliegende Blätter“, „Vasárnapi Ujság“ és Meggendorfer

utolsó évfolyamait 1903. évig bezárólag füzve vagy kötve.

Ajánlom

Aradvármege
Közigazgatási Czimtarát.

Ára 1 kor.

A legteljesebb megyei czimtar.

60,000 kötetes

kölcsönkönyvtár,

melyben az összes ujdonságok azonnal kaphatók. Magyar, német, francia és angol irodalom. Havi kölcsöndíj 1 kor. 20 fill., vagy kötetenként 8 fillér.

A könyvek újak és tiszták.

Pontos kiszolgálás vidékre is.

Új teljes magyar és német jegyzékkel kívánatra készséggel szolgálunk vidékre bérmentve.

30,000 kötetes

zenemű kölcsöntár,

melyben szintén minden ujdonság azonnal kivehető. 259 oldalas zenekölcsöntári jegyzék. Vidéki bérlet is a legelőzékenyebb kiszolgálásban részesülnek.

Kiváló tisztelettel:

104

Kerpel Izsó

könyv-, zenemű- és papír-kereskedése, anti-quariuma, könyv- és zenemű kölcsöntára
Aradon, Andrássy-tér 20. sz. (Fischer Eliz-palota.)

Városi és megyei telefon: 385.

REGÉNY-CSARNOK.

Az Antikrisztus csodái.

— Regény. —

Irtá: Lagerlöf Zelma.

Az Aradi Közlöny-nek fordította:

Cholnoky Viktor.

(70)

(Folytatás.)

Egy reggel donna Eliza ültében éppen ezen gondolkodott s annyira belemélyedt a gondolataiba, hogy a tűt is az ölébe ejtette.

— Donna Micaela nem az E-na gyermeke, — szolt magában. — A kormánylyal tart, örül neki, hogy Gaetanó börtönben ül.

A következő pillarokban emberek haladtak arra az utcán, targoncával. A targoncára nagy csomó templomi dísz volt felrakva. Csillárok, oltárszekrények, ereklyetartók. Donna Eliza feltekintett egy pillanatra, aztán visszatért a gondolataihoz.

— Szent Sebestyén ünnepén nem akarta megegyedni, hogy feldíszítsák az Alagonák házat, — gondolta. — Bizonyára nem akarta, hogy a szent megsegítse Gaetanót.

Ismét két ember haladt arra, csikorgó targoncát huzva maga után. Egész halom vörös faldisz volt rárakva, meg gazdagon himzett antipendiumok s széles, aranyozott rámába foglalt oltártáblák.

Donna Eliza a legóbe csapott a kezével, mintha el akarna üzni magától minden kétséget. Nem történhetett valódi csoda. A szentnek tudnia kell, hogy Diamantenak nincs módjában a vasutépítés.

Most sárga munkáskocsi haladt arra, mely tele volt hangjegyalványokkal, miséskönyvekkel, imádkozó számolyokkal s gyóntató székekkel.

Donna Eliza felkapta a fejét. Kitekintett a két füzér olvasó közt, a mely az ablakban függött. Hisz ez már a harmadik tele templomi holmi, amit erre visznek. Fosztogatnak Diamantban? Szaracénok jöttek a városba?

Kilépett az ajtóba, hogy jobban láthasson. Megint jött egy targonca, amelyen vasbádogból készült koszorúk, fejfák és cimerek beverték, mint aminőket a templomban az elbunyta emlékére szoktak felaggatni.

Donna Eliza kérdezősködni kezdett e hordozóktól s megtudta, mi történik. A Santa Lucia di Gesu templomot úrtik ki. A szindáko és a városi tanács elrendelte, hogy a templomból színházat csináljanak.

A zendülés után új szindáko jött Diamantba. Egy fiatal római ember volt. Nem ismerte a várost, de szívesen tett volna érte valamit. Azt indítványozta a tanács ülésén, hogy csináljanak színházat, mint ahogy Taormina és más városok is csináltak. Egyszerűen alakítsanak át egy templomot színházzá. Hiszen öt városi és hét kolostor-templom csak elég, egygyel kevesebb is éppen úgy elég lesz.

Itt van a Santa Lucia di Gesu nevű jezsuita templom. A kolostorból, mely mellette van, régen kaszányát csináltak, a templom csaknem egészen el van hagyatva. Kitűnő színház lenne belőle.

Ezt indítványozta az új szindáko s a városi tanács elfogadta az indítványt.

Mikor donna Eliza meghallotta mi történik, felkapta a mantilláját, meg a fátyolát s olyan sietve szaladt a Lucia-templomba, mint olyan házba szoktak sietni az emberek, ahol valaki haldoklik.

— Mi lesz a vakokból? — gondolta donna Eliza. — Hogyan élhetnének meg a Santa Lucia di Gesu nélkül?

Mikor donna Eliza odaérkezett arra a csendes kis térre, mélyen a jezsuita kolostor hosszú, csunya épülete áll, a széles kölépcsőn, mely a kolostornak a templom felé eső oldalán végighúzódik, nagy sereg rongyos gyereket s kócos kutyát látott. Ezek a gyerekek, meg ezek a kutyák a vakok vezetői voltak s most mindannyi sirt és ugatott, ahogy csak tudott.

— Mi bajotok van? — kérdezte donna Eliza. — El akarják venni a templomunkat, — panaszkodtak a gyerekek.

S a kutyák egyszerre még panaszosabban kezdtek el vonítani, mert a vak ember kutyájának csaknem annyi esze van, mint egy embernek.

A templom ajtajában donna Eliza Pamfilio mester feleségével, donna Concettával találkozott.

— Ah, donna Eliza, — szolt az asszony, — soha életében nem látott ilyen borzasztóságot. Legjobban teszi, ha be sem megy!

De donna Eliza csak ment tovább.

A templomban először nem látott semmi egyebet, csak fehér porfelhőt. De a felhőn keresztül kalapácsütés döngött, mert egy pár munkás éppen azon igyekezett, hogy egy nagy kőlovagot onnan az ablakfülkéből letörjenek.

— Szent Isten! — szolt donna Eliza s összekulcsolta a kezét. — Lerángatják Sor Arrigót!

S arra gondolt, hogy a lovag milyen biztosan állt ott a fülkéjében. Valahányszor látta, mindig azt gondolta, hogy milyen jó lenne úgy megvédelmezve lenni minden nyugtalanúságtól és változandóságtól, mint az öreg Sor Arrigo!

A Lucia-templomban volt még egy nagyobb síremlék is. Egy öreg jezsuitát ábrázolt, amint a fekete márvány-koporsón fekszik, kezében a korbáccsal, a csuklyáját mélyen a szemére huzva. Péter Succinak nevezték s vele szokták ijesztgetni Diamantban a gyerekeket.

— Ugyan hozzá mernek-e nyulni a páter Succihoz is? — gondolta donna Eliza.

S a mézpor felbőjén keresztül feltapogatózott a kórusra, ahol a síremlék állt, hogy meglássa, el merték-e vinni.

Succi páter még ott feküdt kőágyán. Zordoul, ridegen feküdt ott, amilyen életében is volt s az ember azt hitte volna, hogy még él. Ha orvos lett volna ott, meg egy asztal orvosságos üveggel s gyertyával, azt hitte volna az ember, hogy páter Succi belegen fészik ott a kóruson s várja az utolsó óráját.

A vakok ott ültek körül, mint a rokonok, akik összegyülekeznek a haldokló mellett s csendes szomorú-águkban ide-oda lóbálták a testüket. Itt volt a szálló udvarából való két asszony is, donna Pepa és donna Tura, itt volt az öreg Taraedda néni, aki Voltaro szindákonknál kapott kegyelemkenyeret, itt voltak a vak kolduok, a vak énekesek, minden rendű és koru vakok. Dismante minden vakja ott volt, pedig bihatetlenül sok-ebben a városban az olyan ember, aki nem látja meg többé a napvilágát.

Csendben ültek ott, csak réha-néha hallott egyik vagy másik egy-egy hangos jajkiáltást. Egyik-másik oda tapogatózott páter Succihoz s hangos sirással borult rája.

S ennél is inkább halottas szobának látszott a kórus, mert a plébános és Rossi páter, a franciskánus aya körüljártak és vigasztalgták a szomorú kodokat.

(Folytatása következik.)

NAPIREND.

Február 17. Szerda. Róm. kath. naptár: Hamvazó szerda. — Protestáns naptár: Hamvazó szerda. — Izraelita naptár: Adar. Ros. Chodes. — Görög-keleti naptár (február 4.): Izidor. — A nap két óra 50 perckor, nyugszik 5 óra 6 perckor.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekllyemuzeum helyisége mellett ülésterem.

Időjárás. A központi meteorologiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változékony, enyhe, elvélve csapadék.

Február 17. Az aradi villamosági részvénytársaság közgyűlése déli 12 $\frac{1}{4}$ órakor.

Február 20. A Meteor aradi kerékpárklub hangversenyyel egybekötött táncmulatsága (Vass-zálló.)

Nemzeti színház.

Bérlet 132. sz.

Páros.

Szerdán, 1904. évi február hó 17-én:

Józsí.

Bredeti bohózat 3 felvonásban. Irtá: Molnár Ferenc.

SZEMÉLYEK:

Sebő, ügyvéd	Marházi M.	Mici	Szilassy J.
Dr. Verpeleti	Bónis Lajos.	Koller	Polgár S.
Csongrádi	Könyves J.	Poldi, fia	Ligetli V.
Congrádiné	Aranyosy J.	Franci	Szabó Dani.
Lajos bácsi	Győre Alajos.	Az őszeres	Juhász S.
Tóthné	Gazdi A.	Józsí	Zilahy Pall.
Attila	Juhai József.	Józsí dadája	Pajor Agnes.

Kezdete este 7 és fél órakor.

PAGLIANO-SYRUP

Óvakodjunk utánzatoktól.

Csakis világoskék gyári jellel ellátott üveget kérjünk, amelyen PAGLIANO GIROLAMO tanár aláírása látható.

vértisztító- és edző-szer

1838 ik év óta biz os sikerrel hasznalatban.

Készítője: PAGLIANO GIROLAMO egyetemi tanár
FLORENZ — Via Pandolfini — (Olaszország.)

Minden nagyobb gyógyszerárban kapható.
Raktár: Gutori Földes Kelemennél.

Kurtics község
jegyzői irodájában

a jegyzői teendőkben teljesen jártas, nőtlen, román nyelvet is beszélő

írnök

azonnali belépésre

alkalmazást nyer.

Javadalma: 50 korona havi fizetés, mosás és ágyneműn kívül teljes ellátás és némi mellékjövedelem. — Személyesen jelentkezők előnyben részesülnek. 471

Kurticson, 1904. február hó 12-én.

Szerény Sándor,
jegyző.

Feltűnő újdonság!
DELICE || Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szivhat.
legjobb valódi francia
SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

Alkalmi bevásárlási forrás.
DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész
ARAD, TEMPLOM-UTCZA
Minorita-palota.
Arany-, ezüst- és zálogjegyek megvételnek. 92

KORBULY ALADÁR

gazdaságában, Tápió-Bicskén

kaphatók azonnali szállításra,
angliából importált telivér fehér és sárga orpingtonok
tenyésztőjásai.

Fehér orpingtoné 12 drb. 25 korona,
sárga " 12 " 13 "

rázásmentes Geittner és Rausch-féle patent postacsomagóval.

Előjegyzés jérczék és kakasokra, 467

ugyszintén szibériai ezüst szörme nyulra elfogadtatik.

Nagy lelkesedéssel

és elismerőleg nyilatkoznak a theafogyasztók, a Sultán rum és a Sultán thea keverékek készített élvezetes italról.

Sultán Rum,

mely a thearak rendkívül kellemes és finom zamatot kölcsönöz. Ára egy fél literes üvegnek 80 kr., 1 literes üvegnek 1 frt 50 kr.

Sultán Thea,

mely ötféle legjobb fajta keverékből áll. Ára: 1 d-ka 10 kr., 1/8 kiló 1 frt, 1/4 kiló 2 frt.

Tyukszem és szemölcs ellen
eddig páratlanul áll a híres és egyedüli biztos szer, a Ha-
jós-féle

ANAGALLIN.

Egy üvegnek az ára 35 kr. 162

Fenti szerek kizárólag kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertárában az Isteni Gondviseléshez
Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Tavaszi szövetek, Cosztüm kelmék különösen feketében nagy választékban megérkeztek.

Rosenblüh H. és Társa cég
Arad, Szabadság-tér.

Vászon és pamutáru osztálya

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy tiszta vászon, pamutáru, Chiffon és asztalneműekben kiváló nagy választékot raktárunkra gyűjtöttünk.

Azon körülmény, hogy üzletünk tüzkára után ezen cikkeket teljesen ujonnan kellett beszereznünk, még pedig az általános áremelkedés előtt, ez által vászon és pamutáruk vásárló közönséget különös olcsó árakon szolgálhatjuk.

Kirakataink árjegyzésére a n. é. közönség figyelmét felhívjuk. 66

Vászonmaradékok legfinomabb minőségig mindenkor olcsón kaphatók.

Fegyverházból kötött elősmert legjobb minőségű harisnyák.

Minden péntek délután szünyeg maradákok és sérült szünyeg-ek olcsó eladása.

APRÓ HIRDETESEK.

Egy külön bejáratu,

csinosan butorozott szoba, uri családál márczius 1-ére kiadó. Továbbá egy három lóra való istálló azonnal kiadó. Kiss Ernő-utca 8. 492

Ügyes maszirozó,

aki Párisban, Münchenben, Bécsben a legelőkelőbb gyógyintézetekben és Aradon legutóbb Dr. Hecht orvos ur Sanatóriumában működött. Ajánlkozik házakhoz

maszirozásokra.

Szives megkereséseket kér

Moosbauer Bóbert

Arad,

Forray-utca 8.szám alatt. 497

ALAPITTATOTT 1890.

Fiatal intelligens hölgy,

ki a kettős könyvitelt tanulta gyakorlat czéljából nagyobb irodába ajánlkozik előnyös feltételek mellett. Czím a kiadóhivatalban. 496

Ház és telkek eladása.

Választó-utczában egy új lakház még 6 évig adómentes lakással 124□ öl területtel együtt jutányos árban eladó. Jövedelmez 1200 koronát. Ára 18600 korona, kedvező fizetési feltételek. Építésznek igen alkalmas. Ugyanott egy lakház, nagy telekkel 454□ öl két lakással eladó. Jövedelmez 250 koronát. Ára telekkel együtt 7000 korona. Kaphatók kisebb és nagyobb házak, bérházak üzlethelyiségekkel uri lakházak, kisebb és nagyobb telkek, birtokok minden nagyságban, csodálatos olcsó árban a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett.

Egy birtok 6000 holdas, fele szántó, kaszáló, szőlő, erdőség, uri lakkal. Ára 650,000 frt. Egy birtok 1800 cat. holdas elsőrendű föld 400,000 frtért. Kersek Aradmegyében 1000—1200—2000 holdas birtokot megvételre készpénz fizetés mellett. Bővebb fevilágosítást nyújt

Rosenberg Károly,

Eötvös-utca 12. 474

+ Elzsirosodást +

ártalmatlanul eltávolít annélkül, hogy az életmódot változtatni kellene Thiele zsírmentesítő theája. Csomag 175 fillér, 4 csomagnál bérmentes (utánvételes) küldés. Ludwig Thiele Droguist, Mannheim. 3491

Weitzer János toll.

Doboza . kor. 40 fill. Nikkelezett aczélból. Kapható: Ingusz I. és Fianál. Telefon 517.

Nagy

arany-, ezüst- és ékszerjavító műhely átvétel.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy Aradon, Széchenyi-utca 1. szám alatt létezett Regényi Kálmán féle arany-, ezüst és ékszer javító üzletet átvettem és azt

Christián József

cég alatt tovább vezetni fogom.

Készítek mindennemű új és javítás! munkákat olcsó árak mellett.

Valamint veszek mindennemű régi törött aranyat és ezüstneműt a legmagasabb árak mellett.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve, maradok kiváló tisztelettel

Christián József

aranyműves, Széchenyi-utca 1. 504

Meghívás.

A „pécskai népbank mint szövetség” öns. egyesület

Ó-Pécskán

1904. márczius 3-án d. e. II órakortartja meg

az első öt éves ciklus 499

II-od évi rendes közgyűlését,

melyre a tagok ezennel meghivatnak.

Közzétételik: 1. 1903. üzletév folyamán belépett a szövetségbe 1 új tag 1 drb új üz. résszel. 2. Üzletész átírás folytán 5 tagnak, 9 üz. része ment át 5 régi tagra, — 5 tagnak 10 üz. része pedig 5 új tagra. 3. Felmondás folytán töröltetett 4 tag 20 üz. résszel, kiknek 950 kor. 50 fill. betétjük kifizettetett. 4. Van jelenleg a szövetségnek 845 tagja, 1078 darab üzletrésszel.

A közgyűlés tárgysorozata:

1. A közgyűlés megnyitása, a közgyűlési jegyző és a két jegyző-könyv hitelesítő kijelentése.
2. Az igazgatóság és a felügyelő bizottság 1903. évről jelentései, az 1903. évről zármérlegszámla és a nyereség és veszteségszámla felolvasása és helybenhagyása.
3. Az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása.
4. A nyereség és osztalék megállapítása.
5. Alapszabályszerűleg bejelentett indítványok tárgyalása.

Vagyon. 1903. Zármérleg-számla. Teher.

1 Pénztárkészlet	34024	1 Üzletész-tőke (1078 üzlr. & 51 K.)	54978
2 Butorok K. 177.—		2 1904-re befizetett üzlr. tőke	110
10% amortizáció levonással K. 18.—	159	3 Tartalék-alap (az 1902. évi nyeresémeny)	105036
3 Betét arad-onan. gazd. tak. pécskai fiók-ba	13404	4 Átmeneti kamatok 1903. évi nyeresémeny	460
4 Kölcsön segélyek a tagoknak	46043		334788
	5994624		5994624

Tartozik. Nyereség és veszteség-számla. Követel.

1 Költségek	27639	1 Kamatszámbla	318478
2 10% butor amortizáció	18	2 Különféle bevételek (késedelmi, átírási illetekek)	45740
3 1903. évi nyeresémeny	334788		
	36219		36219

Teretán Trailla s. k., pénztárnok.

Ó-Pécska 1903. december 31-én.

Az igazgatóság:

Ardeleán János, s. k.

igazgatósági elnök.

Dr. Barbu, s. k. Tamásdán István, s. k. Szomorú István, s. k. ig. tag. ig. tag. ig. tag.

Zsunkán Rémusz, s. k.

ig. tag.

Jelen zárszámadások, valamint az üzlet-könyvek és értékek általunk megvizsgáltattak, helyeseknek és rendben levőnek találtattak.

A felügyelő-bizottság:

Leitner Pál, s. k. Roxán János, s. k. Mezey Andor, s. k. fel. biz. elnök. fel. biz. tag.

Augenstein K. Alajos

házasságközvetítő intézete

Budapest, VII., Wesselényi-utca 54. szám.

Közvetít házasságokat biztos sikerrel 6 hét alatt. Eddig több ezer házasság sikerült. — Válaszbélyeg.

ALAPITTATOTT 1890.

MÉREGMENTES!

Szabadalmazva 1216. SZ.

„Fuchsol” kipuisztítja az összes rágóállatokat és pedig: patkányokat, házi- és mezei egereket, emberekre és házi állatokra való veszély nélkül.

„Fuchsol” kipuisztítja az összes férgek, u. m. poloskát, bolhát, svábgarakat, molyt stb. a fajzattal együtt.

„Fuchsol” nem általános szer, hanem minden állat nem részére külön szer létezik.

Kapható vidéki városokban gyógyszerészeknél és fűszerkereskedőknél.

Aradon: Braun N. A., Dürr Gusztáv Fejér Gyula, Földes Kelemen gyógyszerész, Hajós Árpád gyógyszerész, Hegedűs Gyula, Hoffmann József, Tamásdán Kornél, Vojtek Kálmán gyógyszerész uraknál.

Közvetlenül kapható Ujházi Árpád és Társai vegyészeti laboratoriumában Pozsonyban. 3402